

**BANK SPÓŁDZIELCZY
w BRODNICY**

**ZBIÓR INFORMACJI
PODLEGAJĄCYCH
PUBLIKACJI W RAMACH
POLITYKI INFORMACYJNEJ
BANKU**

za rok 2017

Sporządzono: 16 kwietnia 2018 rok

Spis treści

Wprowadzenie	3
Słownik pojęć	4
Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia oraz opis metod wyceny i rachunkowości	5
Dane finansowe	6
Ekspozycje kapitałowe niezaliczone do portfela handlowego	17
Wartość ekspozycji zaliczonych do portfela bankowego i kwoty ekspozycji w podziale na papiery notowane na giełdzie i wartości niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym	17
Zarządzanie ryzykiem	20
Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem	21
Ryzyko kredytowe	22
Ryzyko inwestycji finansowych	31
Ryzyko stopy procentowej	31
Ryzyko płynności	32
Ryzyko walutowe	34
Ryzyko operacyjne	35
Ryzyko rezydualne	36
Ryzyko biznesowe	36
Ryzyko braku zgodności (compliance)	36
Fundusze własne Banku	39
Przestrzeganie wymogów kapitałowych, o których mowa w części trzeciej tytułu II rozdziale 2 Rozporządzenia CRR:	41
Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitałowej	41
Dodatkowe wymogi kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka	42
Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem	44
Kwota minimalnych wymogów kapitałowych	47
Łączny współczynnik kapitałowy	48
Przestrzeganie wymogu w zakresie buforów kapitałowych nakładanych zgodnie z Rozporządzeniem CRR	49
Informacje dotyczące dźwigni finansowej, podział miary ekspozycji całkowitej, oraz zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	49
System kontroli wewnętrznej	51
Funkcjonowanie organów Banku oraz polityki w zakresie doboru Rady Nadzorczej i Zarządu	52
Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	53
Załączniki	55
Opinia biegłego rewidenta	56
Oświadczenie Zarządu	65

Wprowadzenie

1. Zgodnie z wymogami określonymi w obowiązujących regulacjach i rekomendacjach, a w szczególności w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012, niniejszy dokument informuje o profilu ryzyka Banku Spółdzielczego w Brodnicy, według stanu na 31 grudnia 2017 roku.
2. W oparciu o art. 432 ust. 1 CRR, Bank pominał w ujawnieniach informacje uznane za nieistotne, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie wpływa na ocenę lub decyzję uczestnika rynku opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych.
3. W oparciu o art. 432 ust. 2 CRR, Bank pomija w ujawnieniach informacje uznane za zastrzeżone lub poufne. Informacje uznaje się za zastrzeżone, jeżeli w opinii Banku ich podanie do wiadomości publicznej może mieć niekorzystny wpływ na pozycję konkurencyjną Banku na rynku właściwym w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów. Informacje uznaje się za poufne, również w sytuacjach, gdy Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
4. Ustawa prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku, Dz.U. 1997 Nr 140 poz. 939 z późn. zmianami.
5. Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym z dnia 5 sierpnia 2015 roku, poz. 1513.
6. Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych.
7. Uchwała 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.
8. Wszelkie dane liczbowe w niniejszej Informacji prezentowane na stan 31 grudnia 2017 roku wyrażone są w tysiącach złotych.
9. W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Brodnicy prowadził działalność w:
 - Centrali;
 - 10 oddziałach;
 - 27 oddziałach operacyjnych.
10. Niniejsza Informacja została sporządzona na podstawie Instrukcji ogłaszania przez Bank Spółdzielczy w Brodnicy informacji o charakterze jakościowym i ilościowym

dotyczących adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłoszeniu w oparciu o Zasady polityki informacyjnej.

Słownik pojęć

Przez użyte w niniejszej Informacji pojęcia należy rozumieć:

Bank – Bank Spółdzielczy w Brodnicy z siedzibą w Brodnicy, przy ulicy Kamionka 27, 87-300 Brodnica wpisany do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000051818;

Rada – Rada Nadzorcza Banku;

Zarząd – Zarząd Banku;

CRR - ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012;

CRDIV - DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE;

Podmiot zależny – spółka BS Partner Sp. z o.o. - z siedzibą w Brodnicy, przy ulicy Kamionka 27, 87-300 Brodnica wpisana do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ, VII Wydział Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000330815. Kapitał zakładowy podmiotu wynosi 50 000,00 złotych, wniesiony w 100% przez Bank – tym samym Bank jest jedynym udziałowcem w Spółce. Kapitał spółki wynosi 142 tys. zł. Rolę Rady Nadzorczej Spółki pełni Zarząd Banku. Zarząd Spółki jest jednoosobowy. Spółka zajmuje się pośrednictwem ubezpieczeniowym i finansowym oraz doradztwem. W związku z ograniczonym możliwym wpływem działalności podmiotu zależnego na Bank oraz na podstawie §19 ust.1 CRR został on wyłączony z systemu zarządzania ryzykiem;

Fundusze własne – wartość obliczona zgodnie z częścią drugą rozporządzenia CRR;

Instrukcja polityki informacyjnej – Instrukcja ogłaszania przez Bank Spółdzielczy w Brodnicy informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących

adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłoszeniu w oparciu o zasady polityki informacyjnej;

Zbiór – zbiór informacji podlegających ogłoszeniu w oparciu o Instrukcję polityki informacyjnej;

ICAAP – model szacowania kapitału wewnętrznego;

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa;

WNP – wartości niematerialne i prawne;

DtI – wskaźnik charakteryzujący poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodu klienta detalicznego.

LtV - wskaźnik wyrażający stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia.

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia oraz opis metod wyceny i rachunkowości

Przyjęte zasady rachunkowości, w tym metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalanie przychodów i kosztów w zakresie, w jakim przysługuje jednostce prawo wyboru wykonywane jest zgodnie z obowiązującymi przepisami a w szczególności: z Ustawy o rachunkowości, Rozporządzenia MF z dnia 1.10.2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków oraz Rozporządzenia MRiF z 12.10.2017r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, z tym że:

1. aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na fundusz z aktualizacji wyceny;
2. aktywa i zobowiązania finansowe wycenia się w zamortyzowanym koszcie z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, z wyłączeniem naliczania odsetek od instrumentów finansowych bez opłat i prowizji, do których stosuje się naliczanie metodą liniową;
3. wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych stanowi:
 - cena ustalona na aktywnym rynku regulowanym, na którym istnieje publiczny obrót tymi aktywami;
 - wynik szacunku dokonanego przez niezależną wyspecjalizowaną jednostkę;
 - wynik zastosowania właściwego modelu wyceny, przy czym dane wejściowe przyjęte do modelu pochodzą z aktywnego rynku;

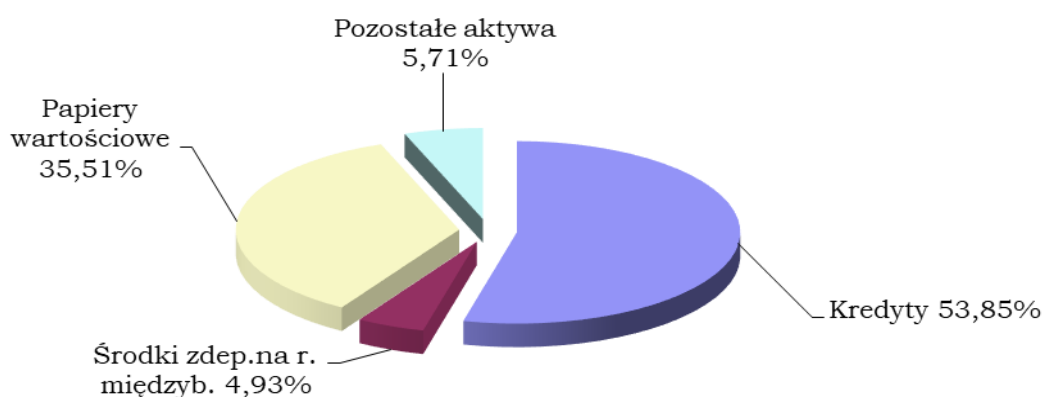
4. Bank dokonuje spisania należności w ciężar utworzonej na nie rezerwy celowej na podstawie decyzji Zarządu;
5. rezerwy celowe tworzone są zgodnie z Rozporządzeniem MRiF z 12.10.2017r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków;
6. wartości niematerialne i prawne wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych;
7. środki trwałe wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości; odpisów amortyzacyjnych dokonuje się zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych;
8. aktywa i pasywa bilansowe oraz zobowiązania pozabilansowe w walutach obcych wykazuje się w złotych po przeliczeniu wg kursu średniego NBP ustalonego na dzień bilansowy.

Dane finansowe

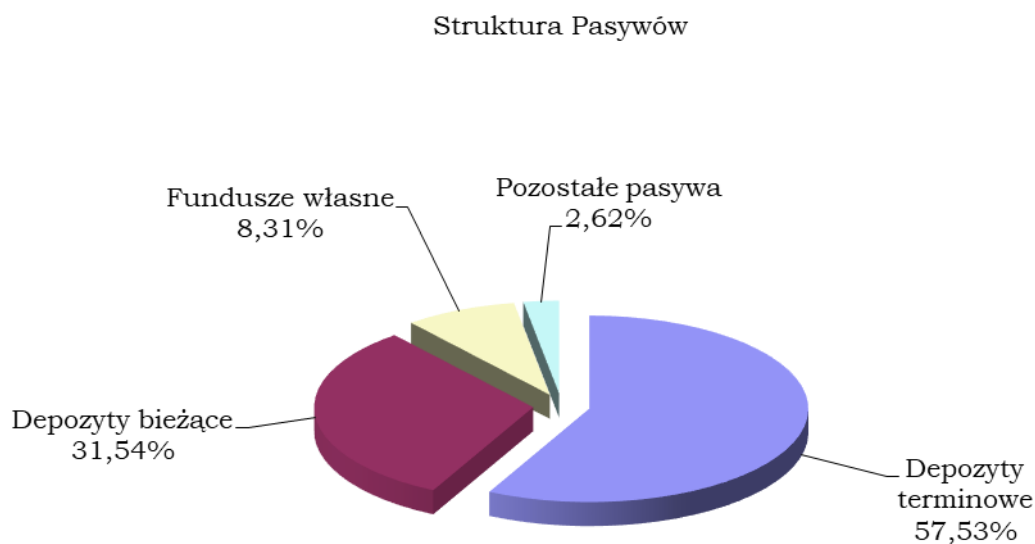
Suma bilansowa na koniec 2017 roku wyniosła 1 814 513 tys. złotych i w stosunku do stanu z końca grudnia 2016 roku odnotowano wzrost o 8,09%.

Aktywa Banku na koniec grudnia 2017 roku przedstawiały się następująco:

Struktura Aktywów

Pasywa Banku na koniec grudnia 2017 roku przedstawiały się następująco:

Kredyty

Wartość kredytów od sektora niefinansowego i budżetu na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 997 144 tys. zł, co stanowi 53,85% udziału w sumie bilansowej. Kwota udzielonych kredytów wzrosła w porównaniu do grudnia 2016 roku o 3,15% tj. o 30 437 tys. zł. W skali roku tempo przyrostu sumy udzielonych kredytów pozostaje niższe od tempa przyrostu sumy bilansowej. Wartość kredytów zagrożonych na koniec roku 2017 wyniosła 50 424 tys. złotych, co stanowi 5,06% wartości udzielonych kredytów.

Depozyty

Wartość depozytów w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego wzrosła o 8,22% tj. o 122 812 tys. złotych.

Depozyty bieżące

Wartość depozytów bieżących w badanym okresie wyniosła 572 267 tys. złotych. Porównując stan z 31 grudnia 2017 roku do analogicznego okresu roku ubiegłego, wartość depozytów bieżących wzrosła o 65 626 tys. złotych tj. o 12,95%.

Depozyty terminowe

Wartość depozytów terminowych na koniec grudnia 2017 roku wyniosła 1 043 877 tys. zł. Porównując ich wartość do stanu z analogicznego okresu roku ubiegłego, odnotowano wzrost o 57 186 tys. zł tj. o 5,80%.

Wynik finansowy brutto na koniec grudnia 2017 roku wyniósł 16 747 tys. złotych i był wyższy w stosunku do wartości osiągniętej w analogicznym okresie roku ubiegłego o 3,20%, natomiast wynik netto wyniósł 12 326 tys. zł. i był niższy od wartości z końca grudnia 2016 r. o 1,25%. Wartości wyniku finansowego brutto i netto na koniec grudnia 2016 roku wynosiły odpowiednio 16 228 i 12 482 tys. złotych.

Wynik z tytułu odsetek

Wynik z tytułu odsetek wzrósł w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego o 11,48% i wynosi 48 992 tys. zł. Na wynik z tytułu odsetek złożyły się:

- przychody z tytułu odsetek (wzrost o 7,12% tj. 4 361 tys. zł) 65 589 tys. zł
- koszty z tytułu odsetek (spadek o 3,96% tj. 685 tys. zł) 16 597 tys. zł

Wynik z tytułu prowizji

Wynik z tytułu prowizji wzrósł w porównaniu do grudnia ubiegłego roku o 6,69% i wynosi 12 696 tys. zł. Na wynik z tytułu prowizji złożyły się:

- przychody z tytułu prowizji (wzrost 5,09% tj. 786 tys. zł) 16 216 tys. zł
- koszty z tytułu prowizji (spadek o 0,28% tj. 10 tys. zł) 3 520 tys. zł

Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany wzrósł w stosunku do grudnia ubiegłego roku o 11,44% i wyniósł 1 023 tys. zł.

Koszty działania banku

Na wartość kosztów działania banku (37 257 tys. zł) złożyły się:

- koszty wynagrodzeń o wartości – 21 366 tys. zł (wzrost o 5,46% r/r),
- narzuty na wynagrodzenia o wartości – 4 023 tys. zł (wzrost o 5,98%),
- pozostałe koszty o wartości – 11 868 tys. zł (spadek o 5,39%).

Udział kosztów działania Banku i amortyzacji w wyniku na działalności bankowej (wskaźnik C/I) na koniec grudnia 2017 roku wyniósł 64,37% i spadł w porównaniu do

analogicznego okresu roku ubiegłego o 3,39 pkt. proc. W stosunku do maksymalnego limitu 70% był lepszy o 5,63 pkt. proc.

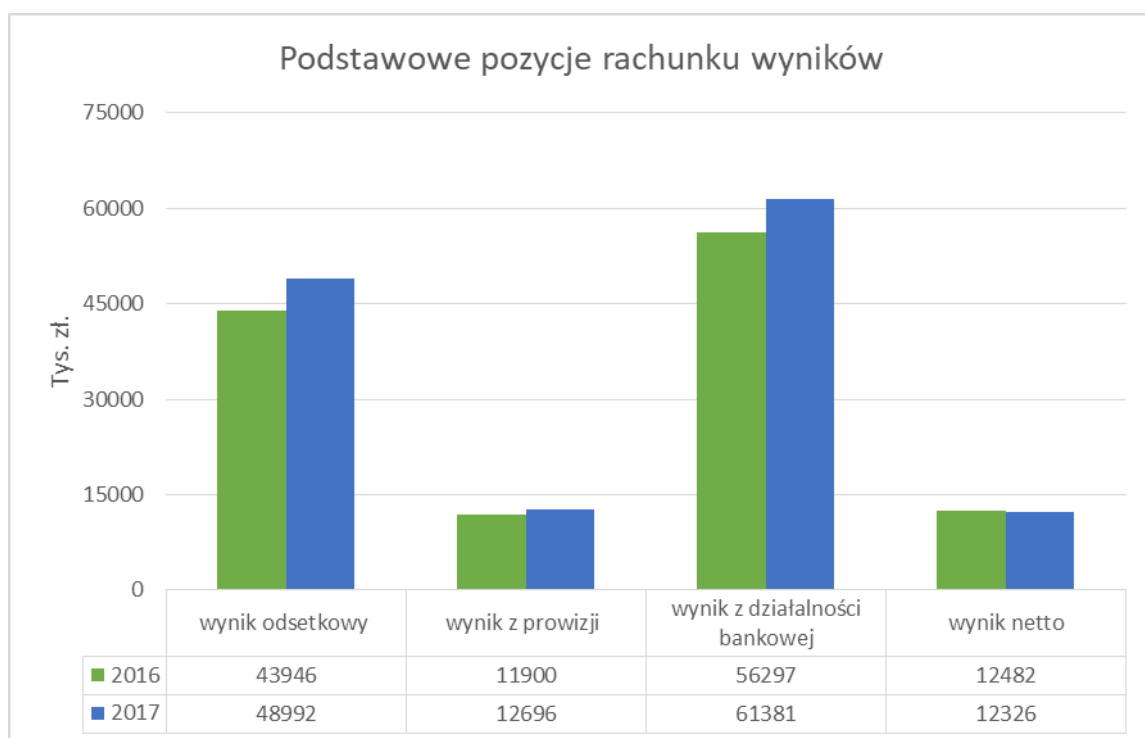

Tabela 1. Bilans Banku na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Aktywa	Stan na koniec roku:	
		bieżącego	ubiegłego
I	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	83 167,33	61 609,65
	1. W rachunku bieżącym	83 167,33	61 609,65
	2. Rezerwa obowiązkowa	0,00	0,00
	3. Inne środki	0,00	0,00
II	Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskontowania w Banku Centralnym	0,00	0,00
III	Należności od sektora finansowego	89 527,40	114 246,41
	1. W rachunku bieżącym	12 011,31	15 138,44
	2. Terminowe	77 516,08	99 107,97
IV	Należności od sektora niefinansowego	952 417,84	928 148,51
	1. W rachunku bieżącym	155 843,57	145 726,48
	2. Terminowe	796 574,27	782 422,03
V	Należności od sektora budżetowego	21 995,08	23 556,82
	1. W rachunku bieżącym	19,75	0,00
	2. Terminowe	21 975,33	23 556,82
VI	Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0,00	0,00
VII	Dłużne papiery wartościowe	644 903,29	529 610,47
	1. Banków	458 988,55	357 705,35
	2. Budżetu Państwa i budżetów terenowych	180 242,72	165 355,63
	3. Pozostałe	5 672,03	6 549,48
VIII	Udziały lub akcje w jednostkach zależnych	0,00	0,00
	1. W instytucjach finansowych	0,00	0,00
	2. W pozostałych jednostkach	0,00	0,00
IX	Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych	0,00	0,00
	1. W instytucjach finansowych	0,00	0,00
	2. W pozostałych jednostkach	0,00	0,00
X	Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych	0,00	0,00
	1. W instytucjach finansowych	0,00	0,00
	2. W pozostałych jednostkach	0,00	0,00
XI	Udziały lub akcje w innych jednostkach	5 716,59	5 716,59
	1. W instytucjach finansowych	5 626,59	5 626,59
	2. W pozostałych jednostkach	90,00	90,00
XII	Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	1 009,14	1 262,93
XIII	Wartości niematerialne i prawne, w tym:	206,06	408,85
	- wartość firmy	0,00	0,00
XIV	Rzeczowe aktywa trwałe	7 299,91	6 850,99
XV	Inne aktywa	2 069,52	2 981,78
	1. Przyjęte aktywa - do zbycia	1 297,13	2 076,54
	2. Pozostałe	772,39	905,24
XVI	Rozliczenia międzyokresowe	6 201,01	4 355,31
	1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5 855,56	3 532,13
	2. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	345,45	823,19
XVII	Należne wpłaty na kapitał(fundusz) podstawowy	0,00	0,00
XVIII	Akcje własne	0,00	0,00
	Aktywa razem	1 814 513,18	1 678 748,32

	Pasywa	Stan na koniec roku:	
		bieżącego	ubiegłego
I	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0,00	0,00
II	Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 149,60	1 779,40
	1. W rachunku bieżącym	369,26	804,43
	2. Terminowe	780,34	974,97
III	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	1 533 694,35	1 425 315,77
	1. Rachunki oszczędnościowe, w tym:	1 166 573,42	1 085 175,78
	a) bieżące	253 775,75	233 339,72
	b) terminowe	912 797,67	851 836,07
	2. Pozostałe, w tym:	367 120,93	340 139,99
	a) bieżące	268 975,80	230 751,48
	b) terminowe	98 145,13	109 388,51
IV	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	86 445,27	72 332,65
	1. Bieżące	50 416,61	43 265,13
	2. Terminowe	36 028,66	29 067,51
V	Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0,00	0,00
VI	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	15 175,35	15 174,60
VII	Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych	0,00	0,00
VIII	Fundusze specjalne i inne zobowiązania	6 198,63	4 067,24
IX	Koszty i przychody rozliczane w czasie	2 769,67	6 510,86
	1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	356,72	307,00
	2. Ujemna wartość firmy	0,00	0,00
	3. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	2 412,95	6 203,87
X	Rezerwy	6 031,39	4 204,02
	1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 370,92	695,37
	2. Pozostałe rezerwy	3 660,46	3 508,65
XI	Zobowiązania podporządkowane	0,00	0,00
XII	Kapitał (fundusz) podstawowy	3 283,80	3 285,10
XIII	Kapitał (fundusz) zapasowy	147 802,95	135 474,55
XIV	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	-2 230,16	-3 731,00
XV	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	1 853,13	1 853,13
	1. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 230,00	1 230,00
	2. Pozostałe	623,13	623,13
XVI	Zysk (strata) z lat ubiegłych	13,56	0,00
XVII	Zysk (strata) netto	12 325,64	12 481,99
XVIII	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego(wielkość ujemna)	0,00	0,00
	Pasywa razem	1 814 513,18	1 678 748,32
	Współczynnik kapitałowy	17,56%	16,41%

Tabela 2. Rachunek zysków i strat na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Treść informacji	Stan na koniec roku:	
		bieżącego	ubiegłego
I	Przychody z tytułu odsetek	65 588,51	61 228,04
	1. Od sektora finansowego	1 719,59	2 964,20
	2. Od sektora niefinansowego	50 768,49	48 829,24
	3. Od sektora budżetowego	2 641,64	2 514,41
	4. Z papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	10 458,79	6 920,18
II	Koszty odsetek	16 596,99	17 282,12
	1. Od sektora finansowego	10,01	19,00
	2. Od sektora niefinansowego	15 852,71	16 540,22
	3. Od sektora budżetowego	734,27	722,90
III	Wynik z tytułu odsetek (I-II)	48 991,52	43 945,92
IV	Przychody z tytułu prowizji	16 215,98	15 430,26
V	Koszty prowizji	3 520,06	3 530,32
VI	Wynik z tytułu prowizji (IV-V)	12 695,92	11 899,93
VII	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	141,64	316,28
	1. Od jednostek zależnych	0,00	0,00
	2. Od jednostek współzależnych	0,00	0,00
	3. Od jednostek stowarzyszonych	0,00	0,00
	4. Od pozostałych jednostek	141,64	316,28
VIII	Wynik operacji finansowych	-1 471,80	-783,43
	1. Papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi	-1 471,80	-783,43
	2. Pozostałych	0,00	0,00
IX	Wynik z pozycji wymiany	1 023,38	917,60
X	Wynik z działalności bankowej	61 380,66	56 296,30
XI	Pozostałe przychody operacyjne	681,94	1 501,74
XII	Pozostałe koszty operacyjne	1 435,03	811,29
XIII	Koszty działania banku	37 256,73	36 598,72
	1. Wynagrodzenia	21 365,80	20 258,93
	2. Ubezpieczenia i inne świadczenia	4 023,16	3 795,66
	3. Inne	11 867,77	12 544,13
XIV	Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	1 441,35	1 549,02
XV	Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	17 335,52	9 399,18
	1. Odpisy na rezerwy celowe i na ogólne ryzyko bankowe	17 335,52	9 399,18
	2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych	0,00	0,00
XVI	Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	12 153,53	6 787,98
	1. Rozwiązanie rezerw celowych i rezerw na ogólne ryzyko bankowe	12 153,53	6 787,98
	2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych	0,00	0,00
XVII	Różnica wartości rezerw i aktualizacji (XV-XVI)	5 181,98	2 611,21
XVIII	Wynik działalności operacyjnej	16 747,50	16 227,80
XIX	Wynik operacji nadzwyczajnych	0,00	0,00
	1. Zyski nadzwyczajne	0,00	0,00
	2. Straty nadzwyczajne	0,00	0,00
XX	Zysk (strata) brutto	16 747,50	16 227,80
XXI	Podatek dochodowy	4 421,85	3 745,81
XXII	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)	0,00	0,00
XXIII	Zysk (strata) netto	12 325,64	12 481,99

Tabela 3. Rachunek przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Treść informacji	Stan na koniec roku:	
		bieżącego	ubiegłego
A	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I	Zysk/strata netto	12 325,64	12 481,99
II	Korekty razem:	6 527,00	-16 319,80
	1. Amortyzacja	1 441,63	1 549,30
	2. Zyski/Straty z tytułu różnic kursowych	0,00	0,00
	3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	-80,00	-316,28
	4. Zysk strata z działalności inwestycyjnej	552,58	40,20
	5. Zmiana stanu rezerw	1 827,36	478,96
	6. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	-115 292,83	-209 104,69
	7. Zmiana stanu należności od sektora finansowego	21 591,89	40 157,53
	8. Zmiana stanu należności od sektora niefinansowego i sektora budżetowego	-22 574,73	952,72
	9. Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0,00	0,00
	10. Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (handlowych)	0,00	0,00
	11. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego	-629,79	707,51
	12. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego	122 491,21	148 700,47
	13. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0,00	0,00
	14. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu papierów wartościowych	0,75	-0,30
	15. Zmiana stanu innych zobowiązań	2 131,38	205,22
	16. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-1 795,98	-288,80
	17. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych przychodów	-3 790,92	487,16
	18. Inne korekty	654,45	111,20
III	Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+II)	18 852,65	-3 837,81
B	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I	Wpływy	1 195,01	316,28
	1. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	0,00	0,00
	2. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych	0,00	0,00
	3. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	0,00	0,00
	4. Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (lokacyjnych)	1 115,00	0,00
	5. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	0,00	0,00
	6. Inne wpływy inwestycyjne	80,00	316,28
II	Wydatki	-1 460,93	-901,52
	1. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	0,00	0,00
	2. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych	0,00	0,00
	3. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	0,00	0,00
	4. Nabycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (lokacyjnych)	0,00	0,00
	5. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-909,95	-901,52
	6. Inne wydatki inwestycyjne	-550,98	0,00
III	Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I+II)	-265,93	-585,25

C Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
I	Wpływy	107,90	100,10
	1. Zaciągnięcie długoterminowych kredytów od innych banków	0,00	0,00
	2. Zaciągnięcie długoterminowych pożyczek od innych niż banki instytucji finansowych	0,00	0,00
	3. Emisja dłużnych papierów wartościowych dla innych instytucji finansowych	0,00	0,00
	4. Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0,00	0,00
	5. Wpływy netto z emisji akcji i dopłat do kapitału	107,90	100,10
	6. Inne wpływy finansowe	0,00	0,00
II	Wydatki	-264,06	-211,22
	1. Spłata długoterminowych kredytów na rzecz innych banków	0,00	0,00
	2. Spłata długoterminowych pożyczek na rzecz innych niż banki instytucji finansowych	0,00	0,00
	3. Wykup dłużnych papierów wartościowych dla innych instytucji finansowych	0,00	0,00
	4. Z tytułu innych zobowiązań finansowych	0,00	0,00
	5. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	0,00	0,00
	6. Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0,00	0,00
	7. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	-264,06	-211,22
	8. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku	0,00	0,00
	9. Nabycie akcji własnych	0,00	0,00
	10. Inne wydatki finansowe	0,00	0,00
III	Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I+II)	-156,16	-111,12
D	Przepływy pieniężne netto, razem (A.III + B.III + C.III)	-137,57	-115,54
E	Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	-137,57	-4 534,17
	- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	0,00	0,00
F	Środki pieniężne na początek okresu	76 748,08	81 282,26
G	Środki pieniężne na koniec okresu (F+D), w tym:	76 610,51	76 748,08
	- o ograniczonej możliwości dysponowania	0,00	0,00

Tabela 4. Zestawienie zmian w kapitale na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Treść informacji	Stan na koniec roku:	
		bieżącego	ubiegłego
I.	Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO)	149 363,78	137 869,80
	- zmiana przepisów	13,56	0,00
II.	Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO), po korektach	137 869,80	137 869,80
	1. Kapitał (fundusz) podstawowy na początek okresu	3 285,10	3 237,00
	1.1. Zmiany kapitału (funduszu) podstawowego	-1,30	48,10
	a) zwiększenia (z tytułu)	98,80	87,10
	- wpłata udziałów członkowskich	81,90	48,10
	- dopłata do udziałów członkowskich	16,90	39,00
	- dywidenda-oprocentowanie udziałów	0,00	0,00
	b) zmniejszenia (z tytułu)	100,10	39,00
	- wypłata udziałów członkowskich	100,10	39,00
	- udziały zadeklarowane, a niewpłacone	0,00	0,00
	1.2. Kapitał (fundusz) podstawowy na koniec okresu	3 283,80	3 285,10
	2. Kapitał (fundusz) zapasowy na początek okresu	135 474,55	122 433,65
	2.1. Zmiany kapitału (funduszu) zapasowego	12 328,40	13 040,90
	a) zwiększenia (z tytułu)	12 328,40	13 040,90
	- podział z zysku	12 318,03	13 027,90
	- wpisowe	9,10	13,00
	- z funduszu z aktualizacji wyceny	1,27	0,00
	- inne	0,00	0,00
	b) zmniejszenia (z tytułu)	0,00	0,00
	- pokrycia straty	0,00	0,00
	2.2. Kapitał (fundusz) zapasowy na koniec okresu	147 802,95	135 474,55
	3. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na początek okresu	-3 731,00	-2 854,11
	3.1. Zmiany kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny	1 500,84	-876,89
	a) zwiększenie (z tytułu)	0,00	0,00
	- przeszacowanie wartości aktywów	0,00	0,00
	b) zmniejszenie (z tytułu)	-1 500,84	876,89
	- zbycia lub likwidacji środków trwałych	-1,27	0,00
	- aktualizująca akcji PBS Finanse, Polimex	-1 499,57	876,89
	3.2. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na koniec okresu	-2 230,16	-3 731,00
	4. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na początek okresu	1 230,00	1 230,00
	4.1. Zmiany funduszu ogólnego ryzyka bankowego	0,00	0,00
	a) zwiększenie (z tytułu)	0,00	0,00
	- podział z zysku	0,00	0,00
	- inne	0,00	0,00
	b) zmniejszenie (z tytułu)	0,00	0,00
	- pokrycie ryzyka	0,00	0,00
	4.2. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na koniec okresu	1 230,00	1 230,00
	5. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na początek okresu	623,13	623,13
	5.1. Zmiany pozostałych kapitałów (funduszy) rezerwowych	0,00	0,00
	a) zwiększenie (z tytułu)	0,00	0,00
	- podziału z zysku	0,00	0,00
	b) zmniejszenie (z tytułu)	0,00	0,00
	- przeksięgowanie na fundusz zapasowy	0,00	0,00
	- inne	0,00	0,00
	5.2. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na koniec okresu	623,13	623,13

6. Zysk (strata)z lat ubiegłych na początek okresu	12 481,99	13 200,12
6.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	12 495,55	13 200,12
- zmiana przepisów	13,56	0,00
6.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	12 481,99	13 200,12
6.3. Zmiana zysku z lat ubiegłych	-12 481,99	-13 200,12
a) zwiększenie (z tytułu)	0,00	0,00
- zysk netto	0,00	0,00
- inne	0,00	0,00
b) zmniejszenie (z tytułu)	12 481,99	13 200,12
- podział zysku netto na fundusz zasobowy	12 318,03	12 027,90
- podział zysku netto-zwiększenie udziałów członkowskich	0,00	0,00
- podział zysku netto- dywidenda do wypłaty	163,96	172,22
6.4. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	13,56	0,00
6.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	0,00	0,00
- korekty błędów podstawowych	0,00	0,00
6.6. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	0,00	0,00
6.7. Zmiana straty z lat ubiegłych	0,00	0,00
a) zwiększenie (z tytułu)	0,00	0,00
- strata z roku ubiegłego	0,00	0,00
- inne	0,00	0,00
b) zmniejszenie (z tytułu)	0,00	0,00
- pokrycie straty-uchwała ZP nr 10	0,00	0,00
6.8. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	0,00	0,00
6.9. Zysk (strata)z lat ubiegłych na koniec okresu	13,56	0,00
7. Wynik netto	12 325,64	12 481,99
a) zysk netto	12 325,64	12 481,99
b) strata netto	0,00	0,00
c) odpisy z zysku	0,00	0,00
III Kapitał (fundusz) własny na koniec okresu (BZ)	163 048,92	149 363,78
IV Kapitał (fundusz) własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	162 716,99	149 000,00

Tabela 5. Zobowiązania pozabilansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Treść informacji	Stan na koniec roku:	
		bieżącego	ubiegłego
I.	Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane		
	1. Zobowiązania udzielone:	120 374,38	99 452,76
	a) finansowe	116 272,08	94 281,26
	b) gwarancyjne	4 102,30	5 171,50
	2. Zobowiązania otrzymane:	10 000,00	20 000,00
	a) finansowe	10 000,00	20 000,00
	b) gwarancyjne	0,00	0,00
II.	Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedazy	0,00	0,00
III.	Pozostałe	395 607,31	371 801,74

Tabela 6. Wybrane wskaźniki na dzień 31 grudnia 2017 roku

Limit	Limit	Wartość na dzień 31-12-2017	Stan
Marża odsetkowa*	min 2,7%	2,86%	w normie
ROA netto*	min 0,7%	0,71%	w normie
ROE netto*	min 7%	7,60%	w normie
C/I	max 70%	64,37%	w normie

* wskaźnik średnioważony

Ekspozycje kapitałowe niezaliczone do portfela handlowego

Bank dokonuje podziału portfela na handlowy i bankowy w oparciu o zatwierdzoną przez Zarząd Instrukcję wyodrębniania portfela handlowego. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank klasyfikował wszystkie operacje do portfela bankowego.

Wartość ekspozycji zaliczonych do portfela bankowego i kwoty ekspozycji w podziale na papiery notowane na giełdzie i wartości niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym

W Banku wszystkie transakcje zaliczane są do portfela bankowego. W tabeli poniżej przedstawione zostały transakcje, jakie miały miejsce na koniec grudnia 2017 roku.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank w strukturze aktywów posiadał środki zaangażowane w inwestycje o charakterze finansowym o łącznej wartości 733 769 tys. zł. Na tę wartość składały się:

- lokaty międzybankowe – 84 106 tys. zł, w tym 50 672 tys. zł były to lokaty jednodniowe;
- dłużne papiery wartościowe 644 408 tys. zł;
- posiadane akcje – 5 255 tys. zł.

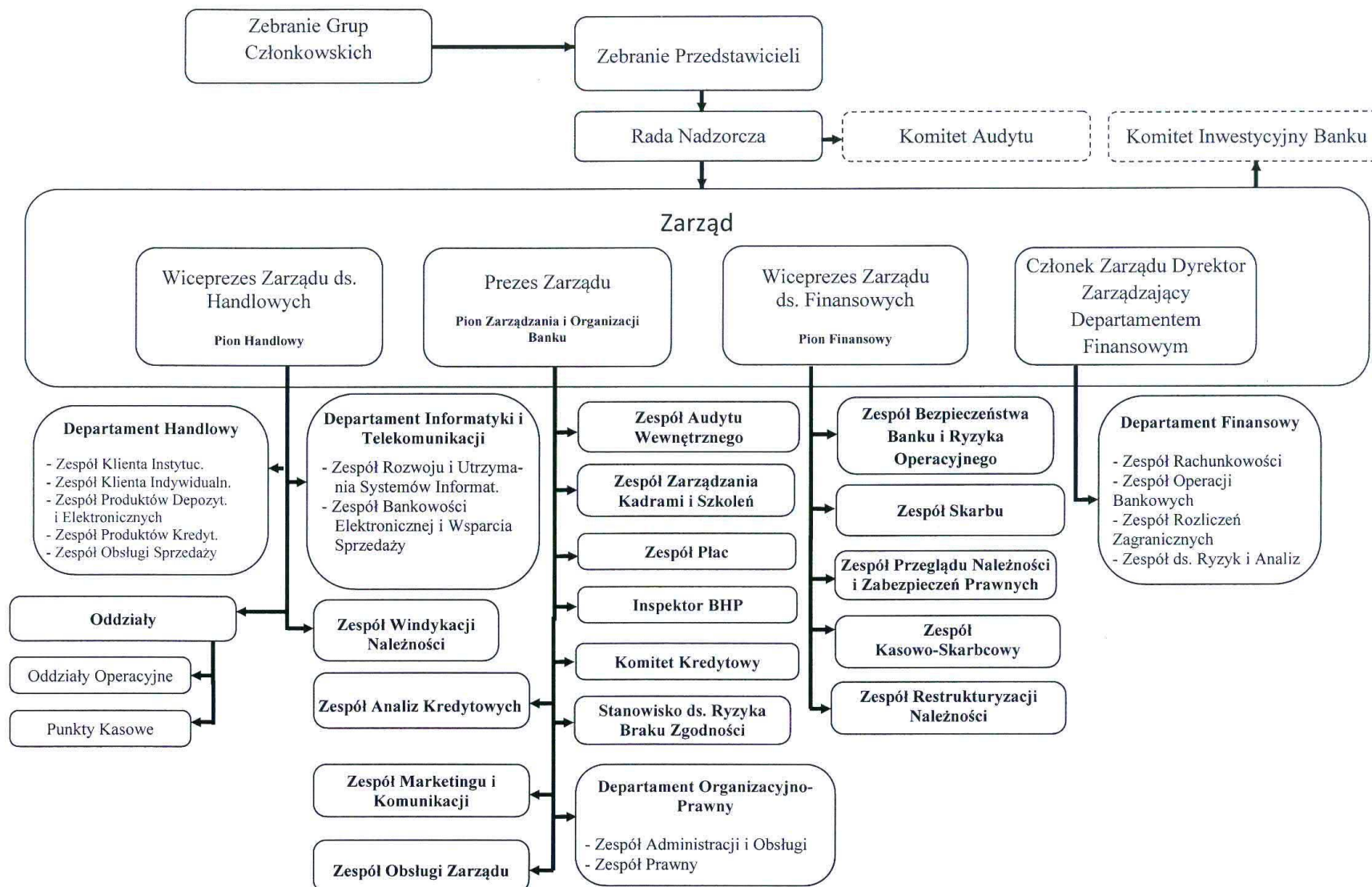
Tabela 7. Zbiorcze zestawienie inwestycji w Obligacje Skarbowe, Bony NBP i Certyfikaty depozytowe na dzień 31 grudnia 2017 roku

Rodzaj inwestycji	ilość szt.	Wartość nominalna	Koszt zakupu	Kwota dyskonta - odsetek	Nominalna rentowność inwestycji	Roczne oprocentowanie efektywne	Średnie ważone oprocentowanie roczne	Średnie ważone oprocentowanie nominalne
Obligacje skarbowe	180 000,00	180 000,00	178 078,00	1 922,00	1,81%	1,81%	1,81%	1,81%
Obligacje komercyjne	101 905,00	117 408,00	117 605,00	-192,00	2,66%	2,68%	2,68%	2,66%
Bony pieniężne NBP	34 600,00	345 000,00	344 899,00	101,00	1,50%	1,51%	1,51%	1,50%
Certyfikaty depozytowe	20,00	2 000,00	2 000,00	0,00	2,83%	2,84%	2,84%	2,83%

Tabela 8. Akcje dostępne do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2017 roku

Emitent	ilość szt.	Łączny koszt zakupu	Wartość według wyceny	Wynik na wycenie
PBS Finance	140 000	2 361,00	77,00	-2 283,00
BPS S.A.	3 640 000	4 600,00	3 640,00	-960,00
GBW S.A.	606 200	606,00	606,00	0,00
POLIMEX-MOSTOTAL	231 300	2 021,00	932,00	-1 089,00
Łącznie akcje	4 617 500	9 588,00	5 255,00	-4 333,00

Struktura organizacyjna Banku Spółdzielczego w Brodnicy na dzień 31 grudnia 2017 roku

Zarządzanie ryzykiem

Prowadzenie działalności bankowej związane jest z ponoszeniem ryzyka. W celu zachowania bezpieczeństwa powierzonych środków w Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem. W Banku cele i zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zostały kompleksowo opisane w Strategii działania Banku na lata 2015 – 2019 oraz Strategii zarządzania ryzykiem w Banku i Planie ekonomiczno-finansowym. Podejmowanie ryzyka wymaga koncentracji uwagi na aktualnych i potencjalnych zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed nimi i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Bank charakteryzuje się ostrożnościowym podejściem do ryzyka, co oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej a kontrolowaniem ryzyka i zabezpieczeniem kapitałowym Banku. Celem w zakresie zarządzania kapitałem / adekwatnością kapitałową w Banku jest zapewnienie poziomu i struktury funduszy własnych pozwalających na zabezpieczenie poziomu ponoszonego ryzyka. Cel w zakresie zarządzania kapitałem uwzględnia dodatkowe wymogi wynikające z CRR dotyczące buforów kapitałowych. Bank utrzymuje wartość funduszy własnych na poziomie nie niższym niż suma kapitału niezbędnego na pokrycie poziomu ponoszonego ryzyka powiększoną o kapitały pokrywające wymogi wynikające z buforów kapitałowych.

Bank dokonuje podziału ryzyk na ryzyka istotne i nieistotne.

W Banku wyróżniamy następujące ryzyka istotne:

1. Ryzyko kredytowe;
2. Ryzyko inwestycji finansowych;
3. Ryzyko koncentracji zaangażowań;
4. Ryzyko stopy procentowej;
5. Ryzyko płynności;
6. Ryzyko walutowe;
7. Ryzyko operacyjne;
8. Ryzyko rezydualne;
9. Ryzyko biznesowe;
10. Ryzyko braku zgodności.

Ryzyko nieistotne to ryzyko zidentyfikowane, o małym znaczeniu lub ryzyko w pełni kontrolowane i ograniczone przez Bank.

Zidentyfikowane ryzyka objęte są procesem zarządzania adekwatnym do jego możliwego wpływu na bezpieczeństwo Banku.

Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem

W Banku funkcjonuje kompleksowy i efektywny system zarządzania ryzykiem obejmujący identyfikację, pomiar, limitowanie i monitorowanie narażenia na ryzyko. Zarządzanie ryzykiem obejmuje również raportowanie oraz zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze). System ten zapewnia rozdzielenie funkcji sprzedaży od akceptacji, kontroli i monitorowania ryzyka.

W ramach w/w Sytemu wprowadzono następujący podział odpowiedzialności:

1. Rada – odpowiada za zatwierdzenie strategii i polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk uznanych za istotne oraz nadzoruje ich przestrzeganie i ocenia skuteczność procesu zarządzania nimi;
2. Komitet audytu – odpowiada za przedstawianie Radzie swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających jej na podjęcie stosownych decyzji w obszarach sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego, samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności i zarządzania ryzykami;
3. Zarząd – odpowiada za wprowadzenie efektywnych mechanizmów zarządzania ryzykiem oraz podejmuje działania, których celem jest utrzymanie ryzyka na poziomie akceptowalnym przez Radę tj. dostosowanym do skali i charakteru prowadzonej działalności oraz apetytu na ryzyko;
4. Komórki odpowiedzialne za ocenę ryzyka na poziomie portfelowym, których zadaniem jest ocena i monitorowanie ryzyka występującego w działalności całego Banku. Komórkami tymi są:
 - 1) Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego – w zakresie ryzyka operacyjnego,
 - 2) Stanowisko ds. Ryzyka Braku Zgodności – w zakresie ryzyka braku zgodności,
 - 3) Zespół ds. Ryzyk i Analiz – w zakresie pozostałych ryzyk uznanych za istotne, w szczególności w zakresie ryzyka kredytowego, inwestycji finansowych, rezydualnego, płynności, stopy procentowej i walutowego;
5. Komórki uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem w ujęciu pojedynczych transakcji. Komórkami tymi są:
 - 1) Zespół Analiz Kredytowych – odpowiadający za procesy oceny zdolności kredytowej,
 - 2) Zespół Przeglądu Należności i Zabezpieczeń Prawnych – odpowiadający za przeprowadzenie w Banku niezależnego monitoringu ekspozycji kredytowych;

6. Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne – jako komórki generujące ryzyko i/lub wspomagające w stopniu nieznacznym proces monitorowania poziomu narażenia na ryzyko;
7. Zespół Audytu Wewnętrznego – odpowiada za okresowe przeprowadzanie oceny skuteczności stosowanych w Banku mechanizmów zarządzania ryzykiem.

System zarządzania ryzykiem oparty jest o regulacje nadzorcze i zbiór regulacji wewnętrznych. Bank ocenia ryzyko wynikające z aktualnie prowadzonej działalności oraz działalności planowanej do podjęcia w przyszłości.

Bieżące zarządzanie ryzykiem polega na gromadzeniu informacji dotyczących ryzyka, ograniczaniu ryzyka powstającego w działalności Banku do akceptowalnego poziomu, z wykorzystaniem do tego celu informacji otrzymanych z jednostek/komórek organizacyjnych Banku. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń ma na celu ograniczenie/wyeliminowanie negatywnych skutków ryzyka. W bieżącym zarządzaniu ryzykiem szczególny nacisk nałożony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania. W ramach zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku wykorzystywane są wyniki przeprowadzanych stress-testów, przede wszystkim w takich obszarach jak: ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności, ryzyko walutowe, ryzyko operacyjne, ryzyko kredytowe, ryzyko inwestycji finansowych, ryzyko biznesowe i adekwatność kapitałowa.

W Banku obowiązują wewnętrzne limity na poszczególne rodzaje ryzyka, które zostały uznane za istotne zgodnie z obowiązującą Instrukcją wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego. Ustalanie wewnętrznych limitów ma na celu ograniczenie poziomu narażenia na ryzyko między innymi poprzez zapewnienie odpowiedniego poziomu dywersyfikacji. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę ogólnego poziomu ryzyka Banku. Ustalając poziomy limitów, Bank bierze w szczególności pod uwagę wyniki przeprowadzonych stress-testów. Oprócz powyższych limitów w Banku obowiązują między innymi maksymalne wartości wskaźników DtI oraz LtV, których wysokość ustalona została w odpowiednich Politykach.

W 2017 roku w Banku nie funkcjonował komitet ds. ryzyka.

Ryzyko kredytowe – to ryzyko niewywiązania się kredytobiorcy z obowiązku zwrotu udzielonych mu przez Bank należności. Ryzyko to wpływa w sposób istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z możliwością poniesienia przez Bank znacznych strat w stosunku do posiadanych funduszy własnych.

Do celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym należy:

1. Rozwijanie skali działalności kredytowej Banku w granicach zatwierdzonych przez

Radę i Zarząd,

2. Aktualizacja procedur związanych z zarządzaniem ryzykiem kredytowym oraz rozwijania systemów informatycznych i baz danych wykorzystywanych w procesie ograniczania ekspozycji na ryzyko kredytowe (ekspozycji kredytowej i portfela kredytowego),
3. Utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego cechującego się odpowiednią dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych,
4. Rozwijanie systemów pomiaru i analizy ryzyka kredytowego,
5. Monitorowanie, limitowanie i raportowanie poziomu ryzyka kredytowego w Banku w celu zapewnienia prawidłowego poziomu całkowitego wskaźnika kapitałowego,
6. W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku uwzględnia się czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych, ryzyka rezydualnego oraz ryzyka koncentracji zaangażowań,
7. W ramach inwestycji finansowych osiągnięcie optymalnych relacji pomiędzy ryzykiem emitenta a poziomem zaangażowania Banku w dany instrument.

Bank kredytuje osoby fizyczne, podmioty gospodarcze, rolników indywidualnych, jednostki samorządu terytorialnego i inne instytucje.

Bank prowadzi politykę dywersyfikacji ryzyka kredytowego, poprzez stosowanie ustalonych zasad bezpieczeństwa działalności kredytowej w poszczególnych segmentach rynku.

W ramach ryzyka kredytowego Bank bada ryzyko koncentracji zaangażowań, czyli ryzyko niewykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze podmioty oraz przez grupy podmiotów (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie), w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników. Ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec:

1. pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie;
2. tego samego sektora gospodarczego;
3. tego samego instrumentu finansowego;
4. tego samego rodzaju zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia kredytowego;
5. tego samego regionu geograficznego;
6. tej samej waluty zaangażowania;
7. tego samego okresu kredytowania.

W Banku nie występuje ryzyko kredytowe kontrahenta wynikające z instrumentów pochodnych (Bank nie posiada instrumentów pochodnych) z oraz Bank nie stosuje metody

wewnętrznych rating – ów (metody IRB) w odniesieniu do ryzyka kredytowego. Ponadto w Banku nie wystąpiły pozycje sekurytyzacyjne.

Ekspozycje przeterminowane i ekspozycje o utraconej wartości

Jako pozycję przeterminowaną należy rozumieć należność niespłaconą, w określonych w umowie terminach. Jako okres przeterminowania należy rozumieć okres od wynikającego z umowy terminu zapadalności (określonego zapadłego terminu niespłaconej w terminie raty, odsetek lub całej należności) do dnia bilansowego.

Pozycje o utraconej wartości to ekspozycje kredytowe kwalifikowane do należności zagrożonych, tj. poniżej standardu, wątpliwej, straconej.

Tabela 9. Ekspozycje przeterminowane wg stanu na 31 grudnia 2017 roku

Przedział przeterminowania	Dane		
	Zadłużenie kapitał	Wartość początkowa kapitału	udział
w przedziale od 1 do 30 dni	494	23 829	0,94%
w przedziale od 30 do 60 dni	432	4 092	0,82%
w przedziale od 60 do 90 dni	196	1 165	0,37%
w przedziale od 90 do 120 dni	63	574	0,11%
w przedziale od 120 do 150 dni	187	414	0,35%
w przedziale od 150 do 180 dni	147	739	0,27%
powyżej 180 dni	12 140	21 719	23,19%
Suma końcowa	13 660	52 533	25,06%

Tabela 10. Ekspozycje bez stwierdzonej utraty wartości i z rozpoznaną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Sytuacja				
	Normalna	Pod Obserwacją	Poniżej Standardu	Wątpliwe	Stracone
Przedsiębiorstwo i Spółki Państwowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Przedsiębiorstwo i Spółki Prywatne	215 135,46	58 556,50	20 351,66	625,60	4 158,72
Przedsiębiorcy Indywidualni	72 603,39	5 118,37	2 485,72	1 318,49	2 493,24
Osoby Prywatne	228 162,21	2 954,77	692,46	868,49	6 821,41
Rolnicy Indywidualni	320 313,50	14 840,60	12 424,79	1 071,80	1 091,35
Instytucje Niekomercyjne	457,68	0,00	319,42	0,00	0,00

Bank nie uzgadnia zmian stanów korekt o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości, obejmujących:

- opis rodzaju korekty ryzyka kredytowego,
- sald początkowych,
- kwot wpisanych w ciężar korekt o ryzyko kredytowe w danym okresie sprawozdawczym,
- kwot odpisanych lub rozwiązanych z tytułu szacowanych możliwych strat na ekspozycje w danym okresie sprawozdawczym.

Strategia stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz metody monitorowania ich skuteczności

W celu redukcji poziomu ryzyka Bank przyjmuje zabezpieczenia transakcji kredytowych. Zabezpieczenia stosowane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji. W Centrali Banku dokonywana jest analiza ryzyka związanego z zabezpieczeniem ekspozycji kredytowej od 250 tys. zł zaangażowania wobec klienta i/lub grupy klientów powiązanych oraz wszystkich kredytów windykowanych i restrukturyzowanych, w tym bieżącej oceny wartości zabezpieczenia. Natomiast pozostałe kredyty analizowane są na poziomie jednostki organizacyjnej zgodnie z obowiązującą Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności i Instrukcją monitoringu zabezpieczeń, uwzględniając w szczególności:

1. rodzaj zabezpieczenia i sposób ewentualnej egzekucji;
2. kolejność zaspokojenia się z zabezpieczenia;
3. wpływ zużycia technologicznego przedmiotu zabezpieczenia na jego wartość;
4. koszty utrzymania zabezpieczenia i egzekucji z zabezpieczenia.

Bank, przyjmując zabezpieczenie, dokonuje weryfikacji podstawowych kryteriów decydujących o jego skuteczności, w tym płynności zabezpieczenia, wartości oraz dostępu i możliwości kontroli w całym okresie kredytowania, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego. Za płynne zabezpieczenia uznaje się te, które umożliwiają jego zbycie bez istotnego obniżenia jego ceny w czasie.

W celu dokonania monitoringu ekspozycji kredytowych wyodrębniono niezależną komórkę - Zespół Przeglądu Należności i Zabezpieczeń Prawnych, którego zadanie polega na nadzorze pracy Oddziałów w zakresie weryfikacji przyjętych zabezpieczeń oraz monitorowania ekspozycji kredytowych. Skuteczność przyjętych zabezpieczeń podlega monitorowaniu w procesie i na zasadach zarządzania ryzykiem rezydualnym.

Rozkład geograficzny ekspozycji

Placówki Banku zlokalizowane są na terenie czterech województw: kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, pomorskiego i mazowieckiego. Znaczna część terenu działania to tereny rolnicze, co w sposób naturalny determinuje istotną grupę klientów. Pozostałe placówki zlokalizowane są na terenach miejskich. W Tabeli 11 przedstawione zostały wybrane składniki aktywów i pasywów w rozkładzie według oddziałów Banku.

Tabela 11. Wybrane składniki aktywów i pasywów Banku na dzień 31 grudnia 2017 roku

TREŚĆ	Brodnica	Chełmża	Grudziądz	Rypin	Nowe Miasto	Świecie	Bydgoszcz	Elbląg	Kwidzyn	Płońsk	Centrala	RAZEM 2017	RAZEM 2016	Zmiana
Kredyty	234 686,00	87 167,00	136 681,00	72 407,00	175 604,00	107 557,00	80 259,00	61 096,00	21 680,00	20 007,00	0,00	997 144,00	966 707,00	3,15%
w sytuacji normalnej	206 088,00	76 728,00	122 725,00	61 202,00	162 059,00	87 170,00	66 577,00	50 285,00	20 900,00	11 274,00	0,00	865 008,00	850 516,00	1,70%
pod obserwacją	20 593,00	4 448,00	3 356,00	7 114,00	882,00	19 594,00	11 205,00	6 094,00	325,00	8 101,00	0,00	81 712,00	72 752,00	12,32%
w sytuacji nieregularnej	8 005,00	5 991,00	10 600,00	4 091,00	12 663,00	793,00	2 477,00	4 717,00	455,00	632,00	0,00	50 424,00	43 439,00	16,08%
udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem	3,41%	6,87%	7,76%	5,65%	7,21%	0,74%	3,09%	7,72%	2,10%	3,16%	0,00	5,06%	4,49%	12,54%
Depozyty	580 787,00	139 613,00	244 156,00	133 505,00	336 287,00	77 307,00	52 799,00	31 047,00	5 978,00	14 576,00	89,00	1 616 144,00	1 493 332,00	8,22%
a'vista	223 986,00	46 583,00	83 467,00	39 046,00	119 096,00	21 756,00	21 025,00	8 377,00	2 799,00	6 045,00	87,00	572 267,00	506 641,00	12,95%
terminowe	356 801,00	93 030,00	160 689,00	94 459,00	217 191,00	55 551,00	31 774,00	22 670,00	3 179,00	8 531,00	2,00	1 043 877,00	986 691,00	5,80%
Suma bilansowa Banku	234 843,00	87 796,00	136 546,00	72 562,00	175 794,00	107 484,00	80 802,00	60 549,00	21 586,00	20 281,00	816 270,00	1 814 513,00	1 678 748,00	8,09%

Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości rezerw.

Rezerwy na ryzyko kredytowe związane z działalnością Banku, zwane dalej „rezerwami celowymi”, tworzone są na podstawie przyporządkowania ekspozycji do jednej z kategorii ryzyka:

1. „normalne”;
2. „pod obserwacją”;
3. grupy „zagrożone”, tj. „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

Klasyfikacja dokonywana jest w oparciu o:

1. ocenę terminowości spłat rat kredytów – przeprowadzane w sposób automatyczny przez system informatyczny;
2. indywidualną ocenę sytuacji ekonomiczno - finansowej kredytobiorcy.

Rezerwy celowe tworzone są i aktualizowane co do wysokości oraz rozwiązywane najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

W Banku rezerwy celowe tworzone są w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne”, tworzone są w wysokości odpowiadającej co najmniej wymaganemu poziomowi rezerw stanowiącego 1,5 % podstawy tworzenia rezerw celowych. Detaliczne ekspozycje kredytowe zaliczane do klasy ryzyka „stracone” tworzone są w wysokości 100% podstawy tworzenia rezerw celowych.

W przypadku pozostałych ekspozycji, rezerwy celowe tworzone są w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych jako:

- 1,5 % - w przypadku kategorii „pod obserwacją”;
- 20 % - w przypadku kategorii „poniżej standardu”;
- 50 % - w przypadku kategorii „wątpliwe”;
- 100 % - w przypadku kategorii „stracone”.

Podstawę tworzenia rezerw celowych stanowi wartość ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych, pomniejszona o ustanowione zabezpieczenia pozwalające na zmniejszenie podstawy tworzenia rezerw i nierozliczoną w czasie wartość prowizji.

Analogiczne zasady Bank stosuje do odpisów z tytułu naliczonych odsetek i pozostałych kosztów post. kredytowych.

Struktura branżowa ekspozycji w rozbiciu na klasy ekspozycji

Bank w ramach prowadzonej działalności kredytowej finansuje różne branże m.in. rolnictwo, handel, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości, działalność związaną z zakwaterowaniem, handel hurtowy i detaliczny, leśnictwo, rybactwo i wiele innych. W tabeli 13 przedstawione zostały szczegółowe dane dotyczące ekspozycji kredytowych w podziale na branże.

Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji

Poniższa tabela prezentuje podział należności kredytowych według terminów zapadalności dla ekspozycji kredytowych z podziałem na kategorie ryzyka:

N - normalna;

O – pod obserwacją;

P – poniżej standardu;

W – wątpliwa;

S – stracona.

Tabela 12. Ekspozycje kredytowe według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2017 roku

Zapadalność	N	O	P	W	S	Suma końcowa
do 1M	290,12	0,00	0,10	0,00	0,00	290,22
Od 1M do 3M	43,59	330,79	648,50	0,00	53,97	1 076,85
Od 3M do 6M	285,55	0,00	0,53	0,00	5,67	291,74
Od 6M do 1R	32 072,38	8 208,17	407,15	39,62	578,81	41 306,14
Od 1R do 5L	174 054,80	17 714,92	6 488,84	1 012,33	4 684,16	203 955,05
Od 5L do 10L	226 855,74	22 679,54	5 026,93	315,96	1 951,82	256 829,99
pow. 10 lat	431 422,13	32 778,33	23 861,83	2 488,08	3 439,25	493 989,61
Suma końcowa	865 024,30	81 711,75	36 433,88	3 855,98	10 713,68	997 739,60

Uzgodnienie zmian stanów wartości rezerw.

Różnica wartości rezerw na koniec grudnia 2017 roku wyniosła 5 182 tys. zł. Na saldo rezerw wpływ miały:

- Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości – 17 336 tys. zł;
- Rozwiązanie rezerw i zmniejszenia dotyczące aktualizacji – 12 154 tys. zł.

Tabela 13. Jakość ekspozycji kredytowych według branż – stan na dzień 31 grudnia 2017 roku

Sektor gospodarki	Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Portfel kredytowy brutto	Rezerwa	Zobowiązania pozabilansowe	Wartość netto ekspozycji
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	Ekspozycje w sytuacji normalnej	9 718,01	0,12	7,08	9 711,04	0,00	7 000,00	16 711,04
	Suma	9 718,01	0,12	7,08	9 711,04	0,00	7 000,00	16 711,04
Budownictwo	Ekspozycje w sytuacji normalnej	27 105,34	9,47	205,52	26 909,30	0,00	15 767,33	42 676,63
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	6 839,80	6,34	10,57	6 835,57	18,51	5 246,56	12 063,62
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	1 042,44	2,70	2,25	1 042,89	140,33	270,93	1 173,50
	Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	524,19	12,45	0,89	535,75	136,72	16,10	415,13
	Ekspozycje w sytuacji straconej	1 164,97	523,71	0,00	1 688,68	2 798,04	1 183,93	74,57
	Suma	36 676,74	554,67	219,23	37 012,19	3 093,60	22 484,86	56 403,45
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Ekspozycje w sytuacji normalnej	432,06	0,10	1,68	430,48	0,00	74,27	504,75
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	236,64	0,79	1,01	236,42	0,00	0,00	236,42
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	181,51	0,25	1,69	180,07	0,00	8,74	188,81
	Ekspozycje w sytuacji straconej	200,00	30,43	0,00	230,43	240,80	0,00	-10,37
	Suma	1 050,22	31,57	4,38	1 077,40	240,80	83,01	919,61
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa	Ekspozycje w sytuacji normalnej	1 359,36	0,98	13,86	1 346,48	0,00	217,67	1 564,15
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	323,16	0,00	3,74	319,42	0,00	0,00	319,42
	Suma	1 682,52	0,98	17,60	1 665,90	0,00	217,67	1 883,57
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Ekspozycje w sytuacji normalnej	24 234,29	8,49	173,69	24 069,08	0,00	3 473,19	27 542,27
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	11 445,94	30,57	34,83	11 441,68	0,60	447,66	11 888,74
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	116,01	0,39	0,00	116,40	4,72	0,00	111,68
	Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ekspozycje w sytuacji straconej	327,46	100,85	18,92	409,39	409,39	0,00	0,00
	Suma	36 123,70	140,30	227,45	36 036,55	414,71	3 920,85	39 542,69
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Ekspozycje w sytuacji normalnej	14 034,10	9,23	130,76	13 912,57	0,00	512,16	14 424,73
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	8 400,18	0,02	60,15	8 340,05	1 000,00	43,63	7 383,69
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	1 174,26	5,56	7,80	1 172,02	4,43	0,38	1 167,96
	Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	162,22	4,49	1,07	165,64	82,82	0,00	82,82
	Ekspozycje w sytuacji straconej	71,64	94,48	0,00	166,12	167,48	0,00	-1,37
	Suma	23 842,40	113,78	199,78	23 756,40	1 254,74	556,17	23 057,84
Edukacja	Ekspozycje w sytuacji normalnej	896,66	1,13	13,01	884,78	0,00	43,28	928,06
	Suma	896,66	1,13	13,01	884,78	0,00	43,28	928,06
Górnictwo i wydobywanie	Ekspozycje w sytuacji normalnej	30,70	0,00	0,23	30,46	0,00	60,00	90,46
	Ekspozycje w sytuacji straconej	530,17	77,76	0,00	607,93	648,66	0,00	-40,73
	Suma	560,87	77,76	0,23	638,39	648,66	60,00	49,73

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Ekspozycje w sytuacji normalnej	67 644,46	45,74	334,19	67 356,01	0,00	14 557,76	81 913,77
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	25 848,89	26,93	94,86	25 780,97	33,91	874,92	26 621,98
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	1 251,66	3,98	6,26	1 249,38	87,43	3,22	1 165,17
	Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	1 029,54	19,72	3,81	1 045,45	177,62	0,10	867,93
	Ekspozycje w sytuacji straconej	701,10	202,00	0,00	903,10	742,55	0,00	160,55
	Suma	96 475,65	298,37	439,11	96 334,91	1 041,51	15 436,01	110 729,40
Inne	Ekspozycje w sytuacji normalnej	91,93	0,50	1,05	91,38	0,00	23,00	114,38
	Ekspozycje w sytuacji straconej	117,71	43,37	0,00	161,08	117,71	0,00	43,37
	Suma	209,64	43,87	1,05	252,46	117,71	23,00	157,75
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Ekspozycje w sytuacji normalnej	16 946,00	0,68	134,18	16 812,50	0,00	1 610,65	18 423,15
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	153,00	5,24	0,60	157,64	21,54	0,00	136,10
	Suma	17 099,00	5,92	134,77	16 970,14	21,54	1 610,65	18 559,25
Przetwórstwo przemysłowe	Ekspozycje w sytuacji normalnej	70 085,62	36,89	272,02	69 850,49	0,00	11 206,98	81 057,47
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	9 961,72	9,15	32,43	9 938,44	95,21	99,04	9 942,26
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	3 864,23	0,91	3,54	3 861,60	0,00	166,27	4 027,87
	Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	82,50	3,17	0,00	85,67	42,84	0,00	42,83
	Ekspozycje w sytuacji straconej	920,20	377,24	0,00	1 297,43	998,32	0,69	299,80
	Suma	84 914,27	427,36	308,00	85 033,63	1 136,37	11 472,98	95 370,24
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Ekspozycje w sytuacji normalnej	388 489,59	439,75	1 848,56	387 080,77	0,61	39 699,10	426 779,27
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	14 898,82	33,71	89,36	14 843,16	82,78	174,98	14 935,36
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	16 462,45	29,58	100,03	16 391,99	2 682,57	314,66	14 024,08
	Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	1 073,32	5,00	6,51	1 071,80	542,10	1,83	531,53
	Ekspozycje w sytuacji straconej	864,81	198,15	1,01	1 061,95	977,39	0,00	84,55
	Suma	421 788,97	706,18	2 045,47	420 449,68	4 285,44	40 190,56	456 354,80
Rybactwo (PKD 2004)	Ekspozycje w sytuacji normalnej	73,33	0,00	0,12	73,20	0,00	126,67	199,88
	Suma	73,33	0,00	0,12	73,20	0,00	126,67	199,88
Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	Ekspozycje w sytuacji normalnej	6 875,25	5,28	46,75	6 833,78	0,00	2 546,34	9 380,13
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	386,04	0,00	0,95	385,09	2,72	18,67	401,04
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	51,00	0,37	0,23	51,14	10,25	0,00	40,89
	Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	111,49	0,61	0,55	111,55	55,77	0,00	55,77
	Ekspozycje w sytuacji straconej	1 016,18	32,98	1,90	1 047,26	186,64	0,00	860,61
	Suma	8 439,96	39,24	50,38	8 428,82	255,39	2 565,01	10 738,44
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	Ekspozycje w sytuacji normalnej	4 423,34	2,05	57,04	4 368,34	0,00	79,88	4 448,21
	Ekspozycje w sytuacji pod obserwacją	720,38	0,00	3,75	716,63	10,75	0,00	705,88
	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	11 120,80	0,46	78,03	11 043,23	450,84	1 500,00	12 092,39
	Suma	16 264,52	2,50	138,82	16 128,20	461,59	1 579,88	17 246,49
Suma	755 816,43	2 443,74	3 806,48	754 453,69	12 972,06	107 370,60	848 852,23	

Ryzyko inwestycji finansowych – jest to ryzyko o charakterze kredytowym wynikające z inwestowania środków w celu powiększenia ich wartości lub osiągnięcia korzyści ekonomicznych w postaci odsetek lub dyskonta, poprzez zaangażowanie w instrumenty rynku kapitałowego i/lub pieniężnego. W ramach inwestycji finansowych celem strategicznym Banku jest osiągnięcie optymalnych relacji pomiędzy ryzykiem emitenta a poziomem zaangażowania Banku w dany instrument. Ze względu na swój charakter ryzyko to traktowane jest jako podkategoria ryzyka kredytowego.

Polityka inwestycji finansowych Banku zmierza do racjonalnego inwestowania środków w celu zachowania pożądanego poziomu płynności i bezpieczeństwa środków przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności prowadzonej działalności.

Przedmiotem inwestycji finansowych Banku są fundusze, stanowiące zabezpieczenie płynności oraz czasowo wolne środki finansowe niewykorzystywane w działalności kredytowej. Alokacja odbywa się w oparciu o obowiązujący w Banku system limitów i kompetencji.

Fundusze stanowiące zabezpieczenie płynności bieżącej inwestowane mogą być wyłącznie w krótkoterminowe lokaty międzybankowe, z terminem zapadalności do 1 miesiąca oraz papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa i/lub NBP.

Ryzyko stopy procentowej – to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku (głównie wyniku odsetkowego) oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych. W przypadku Banku może ono wynikać z:

1. Ryzyka przeszacowania, czyli ryzyka niedopasowania terminów zmiany oprocentowania aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych;
2. Ryzyka bazowego, czyli ryzyka zmian w relacjach między krzywymi dochodowości, które wpływają na ustalanie oprocentowania instrumentów znajdujących się w portfelu Banku i powodują zmiany relacji pomiędzy oprocentowaniem tych instrumentów;
3. Ryzyka opcji klienta, czyli ryzyka opcji związanych z oprocentowaniem, zawartych w produktach bankowych, np. opcja wcześniejszej spłaty;
4. Ryzyka krzywej dochodowości, czyli ryzyka zmieniających się relacji między oprocentowaniem dla poszczególnych terminów zapadalności/wymagalności krzywej dochodowości.

Do celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej należy:

1. Utrzymanie wyniku odsetkowego w granicach nie zagrażających realizacji Planu ekonomiczno-finansowego i adekwatności kapitałowej Banku;
2. Utrzymanie profilu ryzyka stopy procentowej w Banku na poziomie nie wyższym niż podwyższony akceptowany;

3. Maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
4. Prowadzenie działań mających na celu zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej w ramach zarządzania aktywami i pasywami Banku.

Bank charakteryzuje się podwyższonym stopniem narażenia na ryzyko stopy procentowej, co wynika z faktu znacznej bazy produktów po stronie aktywnej, opartych o stawkę redyskonta weksli bez jednoczesnego przeciwstawienia pasywnych składników bilansu, opartych o tę stawkę. W przypadku Banku, na poziom ryzyka stopy procentowej istotny wpływ mają różnice w możliwych terminach przeszacowania składników bilansowych.

W ramach zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych, polegające na oszacowaniu zmiany wyniku odsetkowego w wyniku przesunięcia się krzywej dochodowości o +/- 200 pkt. bazowych. Przeprowadzony na koniec grudnia 2017 roku test warunków skrajnych, zakładający równoległą zmianę rynkowych stóp procentowych i adekwatną zmianę oprocentowania wybranych terminowych depozytów złotych klientów o 200 pkt. bazowych (2 pkt. procentowe), wykazał możliwość osiągnięcia dodatkowego przychodu w wysokości 3 022 tys. zł w przypadku wzrostu stóp lub poniesienie dodatkowego kosztu w wysokości 1 473 tys. zł w przypadku spadku stóp procentowych. Jednym z elementów mających znaczący wpływ na wynik w/w testu jest duży udział środków opartych o stawkę referencyjną Banku, której wysokość uzależniona jest od większej z wartości - średniego WIBOR 3M powiększonego o 1 pkt. proc. bądź średniego nominalnego oprocentowania depozytów terminowych. Poziom maksymalnej straty spowodowanej zmianą stóp procentowych o 200 punktów bazowych w stosunku do planowanego wyniku odsetkowego wyniósł -3,05% i znajduje się poniżej górnej granicy wyznaczającej maksymalną stratę.

Tabela 14. Wyniki testu warunków skrajnych na dzień 31.12.2017 roku

Planowany wynik odsetkowy na koniec bieżącego roku	48 248 590,00
Zmiana wyniku odsetkowego w wyniku zmiany rynkowych stóp procentowych o -200 pkt. bazowych	-12 273 223,21
Zmiana wyniku odsetkowego w wyniku zmiany oprocentowania depozytów o -200 pkt. bazowych	10 800 777,19
Łączna zmiana wyniku odsetkowego przy obniżeniu się krzywej dochodowości o 200 pkt. bazowych	-1 472 446,02
Stosunek zmiany wyniku odsetkowego do planowanego wyniku odsetkowego na koniec roku	-3,05%
Zmiana wyniku odsetkowego w wyniku zmiany rynkowych stóp procentowych o +200 pkt. bazowych	16 710 729,59
Zmiana wyniku odsetkowego w wyniku zmiany oprocentowania depozytów o +200 pkt. bazowych	-13 688 358,02
Łączna zmiana wyniku odsetkowego przy podwyższeniu się krzywej dochodowości o 200 pkt. bazowych	3 022 371,57
Stosunek zmiany wyniku odsetkowego do planowanego wyniku odsetkowego na koniec roku	6,26%

Ryzyko płynności to ryzyko poniesienia dodatkowych kosztów lub konieczności sprzedaży aktywów po niekorzystnej cenie w przypadku niemożności terminowego wywiązania się przez Bank z bieżących i przyszłych zobowiązań. Problemy z utrzymaniem bieżącej płynności mogą prowadzić do trwałej utraty zaufania do Banku wśród jego klientów.

Do celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności należy:

1. Utrzymywanie płynności bieżącej Banku oraz zarządzanie płynnością śróddzienną, krótko- średnio- i długoterminową.
2. Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa działania Banku w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych poprzez kształtowanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów przy uwzględnieniu pożądanej rentowności działania.
3. Rozwijanie działalności inwestycyjnej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd Banku, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, postanowień nadzorczych rekomendacji oraz norm płynności i adekwatności kapitałowej.
4. Zwiększanie potencjału operacyjnego na rynku międzybankowym w celu efektywnego zarządzania kapitałem i płynnością Banku, w tym zapobiegania stratom w wyniku ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z utrzymaniem płynności oraz wykorzystania możliwości osiągnięcia zysku w ramach przyjętych założeń i limitów.
5. Wdrażanie rozwiązań wspomagających zarządzanie w sytuacjach kryzysowych zagrożenia płynności.
6. Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie alternatywnych źródeł finansowania działalności w sytuacjach kryzysowych.
7. Utrzymanie wskaźnika LCR i NSFR wynikających z unijnego pakietu CRDIV/CRR powyżej poziomów minimalnych określonych w regulacji.

Ze względu na ograniczoną skalę działalności walutowej zarządzanie płynnością złotową i walutową ma charakter skonsolidowany, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych oraz wszystkich horyzontów czasowych. W związku z czym, Bank kształtuje bazę depozytów z uwzględnieniem zasady zachowania właściwej relacji pomiędzy terminami wymagalności depozytów a długością udzielanych kredytów oraz sytuacji rynkowej.

Podstawową metodą wykorzystywaną przez Bank w procesie zarządzania płynnością jest odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank w strukturze aktywów posiadał środki zabezpieczające płynność o łącznej wartości 789 772 tys. zł. Na tą wartość składały się:

- środki na rachunkach – 63 258 tys. zł.;
- lokaty międzybankowe – 84 106 tys. zł.;
- dłużne papiery wartościowe Skarbu Państwa - 180 000 tys. zł.;

- bony Pieniężne NBP – 345 000 tys. zł.;
- pozostałe dłużne papiery wartościowe – 117 408 tys. zł.

Bank na dzień 31 grudnia 2017 roku mógł korzystać z przyznanego kredytu śróddziennego w Banku BZ WBK S.A. o wartości 10 000 tys. zł. oraz linii kredytowej w mBanku S.A. o wartości 10 000 tys. zł.

Wyliczone na koniec roku wartości nadzorczych miar płynności kształtowały się powyżej wewnętrznych wartości minimalnych, jak również powyżej wartości minimalnych określonych w Uchwale 386/2008 KNF. Średnia wartość luki płynności krótkoterminowej (wskaźnik M1) w grudniu 2017 roku wyniosła 430 300 tys. zł pozostając w paśmie wahań pomiędzy 418 207 tys. zł a 443 133 tys. zł. Wskaźniki nadzorczych miar płynności M2, M3 i M4 kształtowały się na bezpiecznym poziomie.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wskaźnik LCR wyniósł 9,37. Jego wartość kształtuje się znacznie powyżej minimalnego progu 2,5 określonego przez Bank. Wskaźnik NSFR na dzień 31.12.2017 roku wyniósł 1,84.

W analizowanym okresie nie wystąpiły czynniki warunkujące wprowadzenie Planu awaryjnego działania na wypadek utraty płynności.

Tabela 15. Kontraktowa luka płynności

Pozycja	Razem	0D	1D	2D-7D	8D-1M	1M-3M	3M-6M	6M-1R	1R-3R	3R-5R	POW5
(PB) Zobowiązania pozabilansowe	121 671,71	41 555,74	-	254,73	2 426,41	4 921,81	12 552,77	23 087,04	22 096,66	14 663,09	113,46
Aktywa razem	1 814 513,18	435 711,84	336,72	52 238,93	62 301,53	70 256,64	113 024,91	169 787,65	400 155,19	188 909,30	321 790,48
Pasywa razem	1 814 513,18	852 069,60	1 152,94	50 216,71	189 323,40	397 070,38	75 625,35	166 481,51	64 433,36	1 450,30	16 689,64
Luka płynności	- 0,00	- 457 913,50	- 816,22	1 767,49	- 129 448,28	- 331 735,56	24 846,79	- 19 780,90	313 625,18	172 795,91	304 987,38
Skumulowana luka płynności	- 0,00	- 457 913,50	- 458 729,72	- 456 962,23	- 586 410,50	- 918 146,06	- 893 299,27	- 913 080,17	- 599 455,00	- 426 659,08	- 121 671,71

Tabela 16. Urealniona luka płynności

Pozycja	Razem	0D	1D	2D-7D	8D-1M	1M-3M	3M-6M	6M-1R	1R-3R	3R-5R	POW5
(PB) Zobowiązania pozabilansowe	121 671,71	5 338,22	-	-	-	-	-	116 333,49	-	-	-
Aktywa razem	1 814 513,18	39 824,07	516 000,00	43 672,45	14 491,30	68 421,35	79 022,50	286 764,82	285 071,56	142 799,44	338 445,69
Pasywa razem	1 814 513,18	130 795,44	-	-	78,93	2 926,76	2 926,76	497 619,65	350 225,42	350 225,42	479 714,81
Luka płynności	- 0,00	- 96 309,59	516 000,00	43 672,45	14 412,37	65 494,60	76 095,75	327 188,33	65 153,85	207 425,98	141 269,12
Skumulowana luka płynności	- 0,00	- 96 309,59	419 690,41	463 362,86	477 775,23	543 269,83	619 365,57	292 177,25	227 023,40	19 597,42	- 121 671,71

Wartości wskaźnika płynności do 7 dni, jak i pozostałe wskaźniki płynności nie przekraczają przyjętych przez Bank wartości granicznych.

Ryzyko walutowe – jest to ryzyko niekorzystnych zmian kursów walut obcych w stosunku do PLN, prowadzących do powstania strat w przypadku otwartych pozycji w walutach obcych; zmienność kursów walut związana jest z czynnikami całkowicie niezależnymi od Banku.

Do celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym należy:

1. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju skali prowadzonej działalności walutowej;
2. Zwiększanie bezpieczeństwa przeprowadzanych transakcji walutowych;

3. Optymalizowanie zależności między akceptowalnym poziomem narażenia Banku na ryzyko walutowe a wynikiem osiąganym z tej działalności.

Działalność walutowa Banku rozwijana jest do poziomu niewymagającego zabezpieczenia funduszami własnymi. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku jest ograniczony, poprzez limit maksymalnej całkowitej pozycji walutowej Banku 2% funduszy własnych oraz limity indywidualne dla pozycji w poszczególnych walutach.

Ze względu na ograniczoną skalę i charakter prowadzonej działalności walutowej, w ramach zarządzania pozostałymi typami ryzyk, analizy przeprowadzane są łącznie dla wszystkich środków po przeliczeniu ich na PLN.

Głównymi walutami, w jakich Bank przeprowadza transakcje są: EUR, USD, GBP, SEK, NOK.

Ryzyko operacyjne – jest to ryzyko poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych.

Do celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym należy:

1. Ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej.
2. Utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie. Poprzez akceptowalny poziom ryzyka rozumie się utrzymanie poziomu profilu ryzyka (wielkość i rodzaj rejestrowanych zdarzeń, wskaźniki KRI, wielkości strat w stosunku do funduszy własnych oraz wielkości wymogu kapitałowego) w wysokości akceptowalnej w stosunku do ustalonych limitów.
3. Osiągnięcie optymalnych w warunkach funkcjonowania Banku standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym.
4. Utrzymanie bezpieczeństwa Banku i jego zasobów na akceptowalnym poziomie.
5. Zapewnienie jakości działania Banku na poziomie zapewniającym utrzymanie i rozwijanie osiągniętej pozycji rynkowej.
6. W zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, celem jest: systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych.

7. Bank dąży do utrzymania limitu w zakresie wartości progowych określonych w Strategii.

Bank określa profil ryzyka za pomocą wielkości i rodzaju rejestrowanych zdarzeń (mapa i matryca ryzyka), kluczowych wskaźników ryzyka oraz wielkości strat w stosunku do funduszy własnych.

Ryzyko rezydualne – jest to ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego (form zabezpieczeń), które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano w momencie ich ustanawiania.

W celu zarządzania ryzykiem rezydualnym Bank monitoruje skuteczność przyjmowanych zabezpieczeń, a otrzymywane wyniki wykorzystuje w procesie ustalania obowiązujących limitów koncentracji jednolitych form zabezpieczeń.

Ryzyko biznesowe – ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to obejmuje:

1. Ryzyko strategiczne – ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany;
2. Ryzyko wyniku finansowego – ryzyko realizacji osiągnięcia wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału;
3. Ryzyko otoczenia ekonomicznego – ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na podmiot (cykliczności);
4. Ryzyko regulacyjne – ryzyko zmiany prawnych warunków prowadzenia działalności;
5. Ryzyko konkurencji – ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurowania) mających niekorzystny wpływ na Bank.

Ryzyko braku zgodności (compliance) - to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Ryzyko braku zgodności to ryzyko poniesienia przez Bank konsekwencji finansowych – w postaci kar, odszkodowań, odsetek karnych, jak i konsekwencji niefinansowych – w postaci sankcji prawnych, regulatorów rynku czy negatywnych skutków wizerunkowych, które może ponieść Bank, jako wynik niedostosowania się do przepisów prawa, wytycznych regulatora, czy też ogólnie przyjętych zasad postępowania oraz niestosowania się do wewnętrznych regulacji Banku.

Celem strategicznym ryzyka braku zgodności jest:

1. Eliminowanie/minimalizowanie ryzyka braku zgodności, tj. przeciwdziałanie możliwości wystąpienia konsekwencji finansowych i niefinansowych nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych przez Bank standardów postępowania;
2. Zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów rynkowych;
3. Wzmacnianie pozycji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej.

Działaniami umożliwiającymi realizację celów strategicznych są:

1. Wprowadzanie wewnętrznych regulacji zapewniających zgodność regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa i standardami rynkowymi, a także regulacji wewnętrznych między sobą;
2. Dążenie do stworzenia kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów określonych przez Bank;
3. Zwiększanie świadomości wśród wszystkich pracowników Banku znaczenia ryzyka braku zgodności, w tym kształtowania, utrzymywania i promowania kultury organizacyjnej i dobrych praktyk.

Usytuowanie w strukturze organizacyjnej i zakres działania komórki ds. ryzyka braku zgodności w Banku:

1. Zadania wykonuje wyodrębnione samodzielne stanowisko bezpośrednio podległe służbowo Prezesowi Zarządu.
2. Działanie komórki obejmuje zadania drugiej linii obrony przed ryzykiem, polegające na zapewnianiu zgodności w działaniu całego Banku.
3. Komórka ds. ryzyka braku zgodności swoim zakresem działań zapewniających obejmuje m.in.:
 - a) przepisy i regulacje związane z prawem bankowym (w tym procedury udzielania kredytów i pożyczek),
 - b) ochronę konsumenta i przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji, w szczególności pod kątem niedozwolonych klauzul umownych (tzw. klauzul abuzywnych),
 - c) obowiązek rzetelnej reklamy produktów i usług,
 - d) wprowadzanie nowych produktów i modeli biznesowych, w szczególności pod kątem przeciwdziałania obchodzeniu powszechnie obowiązujących przepisów,
 - e) ochronę tajemnicy bankowej,
 - f) ochronę danych osobowych,
 - g) przeciwdziałanie konfliktowi interesów, w tym konfliktowi personalnemu, transakcje własne pracowników, przyjmowanie prezentów,

- h) prawo pracy, w tym zwłaszcza mobbing i molestowanie w pracy,
- i) politykę informacyjną dotyczącą ujawnień,
- j) zasady etycznego postępowania w prowadzeniu działalności bankowej,
- k) przyjmowanie zgłoszeń, postępowanie wyjaśniające, standardy chroniące pracownika zgłaszającego naruszenie.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności realizowany w BS w Brodnicy obejmuje:

1. Identyfikację ryzyka - na podstawie informacji zewnętrznych i wewnętrznych, np. baz danych o zmianach aktów prawnych, rejestrów wewnętrznych Banku, zgłoszonych informacji o naruszeniu przepisów, określenie obszarów ryzyka, które następnie zostaną poddane ocenie. Bank identyfikuje ryzyko hipotetyczne i historyczne;
2. Ocenę ryzyka - pomiar lub szacowanie, analizę ryzyka w oparciu o profil ryzyka, kluczowe wskaźniki efektywności czy mapy ryzyka;
3. Kontrolę ryzyka - stosowanie środków/ mechanizmów kontrolnych oraz środków/ mechanizmów ograniczających ryzyko;
4. Monitorowanie - przeprowadzenie czynności kontrolnych w stosunku do poprzednich etapów procesu zarządzania ryzykiem, ustalenie tendencji zmian ryzyka, m.in. celem ustalenia skuteczności wdrożonych działań naprawczych;
5. Raportowanie - informowanie w okresach kwartalnych organów Banku - Zarządu i Rady, o ustaleniach w zakresie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, w tym ustanowienie stałej i efektywnie działającej komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, organizację procesu zarządzania tym ryzykiem odpowiada Zarząd Banku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności w Banku sprawuje Prezes Zarządu.

Zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem, jednym z elementów procesu zarządzania jest raportowanie. Odbywa się ono na zasadach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej. Instrukcja ta określa minimalny zakres raportów sporządzanych na potrzeby wewnętrzne Banku, częstotliwość, terminy sporządzenia, komórki odpowiedzialne za ich przygotowanie, odbiorców oraz wzory raportów mających charakter tabelaryczny. Informacje te, w tym analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku zawierającą dane na temat poziomu narażenia na ryzyko i poziomie wykorzystania przyjętych limitów otrzymuje okresowo Zarząd i Rada Nadzorcza.

Szczegółowy zakres informacji przekazywanych Zarządowi w ramach systemu raportowania zamieszczono w załączniku nr 1.

Fundusze własne Banku

Fundusze własne Banku wyliczane są w oparciu o zapisy CRR.

Fundusze własne Banku stanowią, po odpowiednich odliczeniach, sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II. Na kapitał Tier I Banku składa się suma kapitału podstawowego Tier I i kapitału dodatkowego Tier I.

Bank odlicza (o ile posiada) od kapitału podstawowego Tier I poniższe pozycje:

1. ewentualne poniesienie straty za bieżący rok obrotowy;
2. wartości niematerialne i prawne;
3. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności;
4. posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I, w tym instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I, do których zakupu Bank jest faktycznie lub warunkowo zobowiązany na mocy istniejącego zobowiązania umownego;
5. bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązanie kapitałowe, uznane przez właściwy organ za mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych Banku;
6. mającą zastosowanie wartość posiadanych przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetycznych udziałów kapitałowych w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty;
7. zgodnie z art. 470 CRR Bank nie odlicza wartości inwestycyjnej w podmiot sektora finansowego lecz nadaje im wagę ryzyka 250%.

Bank dokonuje następujących odliczeń (o ile posiada) od kapitału podstawowego Tier II:

1. posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach własnych w Tier II, w tym instrumentach własnych w Tier II, które instytucja mogłaby mieć obowiązek kupić na mocy istniejących zobowiązań umownych;
2. bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w Tier II podmiotów sektora finansowego, z którymi instytucja ma krzyżowe powiązania kapitałowe;
3. mającą zastosowanie i określoną zgodnie z art. 70 wartość bezpośrednio, pośrednio i syntetycznych udziałów kapitałowych w instrumentach w Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty;
4. posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, z wyjątkiem pozycji z tytułu gwarantowania emisji utrzymywanych nie dłużej niż przez pięć dni roboczych.

Wartość funduszy własnych na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 165 280 tys. złotych. Fundusze te w 88,59% składały się z funduszu zasobowego powstałego z zysku netto. Na koniec grudnia 2017 roku, Bank zalicza do funduszy własnych, w ramach kapitału Tier II, 15 000 tys. zł obligacji długoterminowych, wyemitowanych 23 września 2015 roku.

Tabela 17. Fundusze własne Banku

Ep	FUNDUSZE WŁASNE	Wartość w złotych
010	1 Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	165 279 753,93
015	1.1 Kapitał Tier 1	150 279 753,93
020	1.1 Kapitał podstawowy CET1	150 279 753,93
030	1.1 Instrumenty kapitałowe zaliczane do funduszy własnych CET1	
130	1.1 Zyski zatrzymane	
180	1.1 Inne całkowite dochody	502 041,23
200	1.1 Kapitał rezerwowy	148 426 083,85
210	1.1 Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 230 000,00
220	1.1 Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET	3 160 300,00
250	1.1 Korekty CET1 wynikające z zastosowania filtrów ostrożnościowych	
300	1.1 (-) Wartość firmy	
340	1.1 (-) Inne wartości niematerialne i prawne	-206 060,36
370	1.1 (-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zależne od przyszłej rentowności i nie wynikające z różnic przejściowych (bez uwzględnienia kompensaty pomiędzy rezerwą i aktywami)	
380	1.1 (-) Ujemne kwoty wynikające z oczekiwanych strat z tytułu ekspozycji ważonych ryzykiem metodą wewnętrznych ratingów (metoda IRB)	
390	1.1 (-) Aktywa programu świadczeń pracowniczych	
430	1.1 (-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych (CET1)	
440	1.1 (-) Nadwyżka pozycji pomniejszających AT1 nad dodatkowymi funduszami podstawowymi (AT1)	
450	1.1 (-) Kwota przekroczenia progu koncentracji kapitałowej z tytułu zaangażowań poza sektorem finansowym [alternatywnie: możliwość przypisania wagi ryzyka 1250%]	
460	1.1 (-) Kwota ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych [alternatywnie: możliwość przypisania wagi ryzyka 1250%]	
470	1.1 (-) Operacje dostawy instrumentów do rozliczenia w terminie od 5 dni roboczych po drugie przewidywalnej w umowie płatności lub dostawie, aż do wygaśnięcia transakcji [alternatywne traktowanie: pomniejszenie CET1, podstawowe: waga ryzyka 1250%]	
471	1.1 (-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody wewnętrznych ratingów [alternatywnie: możliwość przypisania wagi ryzyka 1250%]	
472	1.1 (-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych [alternatywnie: możliwość przypisania wagi ryzyka 1250%]	
480	1.1 (-) Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym CET1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	
490	1.1 (-) Aktywa z tytułu podatku odroczonego kwalifikujące się do pomniejszeń, zależne od przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	0,00
500	1.1 (-) Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym CET1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0,00
510	1.1 (-) Wartość pozycji określonych w art. 48(1) przekraczająca limit 15%	
520	1.1 Inne przejściowe korekty CET1	-100 408,25
524	1.1 (-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału CET1 wynikające z art. 3 CRR	
529	1.1 Inne pozycje lub korekty kapitału CET1	-2 732 202,54
530	1.1 Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	0,00
540	1.1 Instrumenty kapitałowe zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego (AT1)	
660	1.1 Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do AT1	
690	1.1 (-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe zaliczane do AT1	
700	1.1 (-) Instrumenty kapitałowe AT1 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	
710	1.1 (-) Instrumenty kapitałowe AT1 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja dokonała znacznej inwestycji	
720	1.1 (-) Nadwyżka pomniejszeń T2 ponad kwotę T2 (patrz poz. 1.3.11)	
730	1.1 Inne przejściowe korekty AT1	
740	1.1 Nadwyżka pomniejszeń AT1 ponad kwotę AT1 (pomniejszenie w CET1)	
744	1.1 (-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału AT1 wynikające z art. 3 CRR	
748	1.1 Inne pozycje lub korekty kapitału AT1	

1.2	Kapitał Tier 2	15 000 000,00
1.2	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane zaliczane do T2	15 000 000,00
1.2	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych zaliczanych do T2	
1.2	Dodatnia kwota wynikająca z różnicy pomiędzy sumą kwoty odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerwy IBNR oraz kwotą oczekiwanych strat [do wysokości limitu 0,6% RWA]	
1.2	Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego [do wysokości limitu 1,25% RWA]	0,00
1.2	(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do T2	0,00
1.2	(-) Instrumenty kapitałowe T2 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	
1.2	(-) Instrumenty kapitałowe T2 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja dokonała znacznej inwestycji	
1.2	Inne przejściowe korekty T2	
1.2	Nadwyżka pomniejszeń T2 ponad kwotę T2 (pomniejszenie AT1)	
1.2	(-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału T2 wynikające z art. 3 CRR	
1.2	Inne pozycje lub korekty kapitału T2	

Przestrzeganie wymogów kapitałowych, o których mowa w części trzeciej tytułu II rozdziale 2 Rozporządzenia CRR:

Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitałowej

Działania podejmowane w ramach oceny adekwatności kapitałowej Banku mają na celu określenie stopnia dostosowania poziomu ponoszonego ryzyka do wartości posiadanych kapitałów własnych, będących podstawowym źródłem pokrycia ewentualnych strat. Analiza i zarządzanie adekwatnością kapitałową, podobnie jak zarządzanie poszczególnymi typami ryzyka odbywa się zgodnie z regulacjami unijnymi i krajowymi o charakterze nadzorczym oraz regulacjami wewnętrznymi, m.in. Strategią zarządzania ryzykiem, polityką kapitałową zawartą w Planie ekonomiczno-finansowym, Instrukcją wyznaczania wymogów kapitałowych z poszczególnych rodzajów ryzyka oraz szacowania współczynników kapitałowych i dźwigni finansowej oraz Instrukcją wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego.

Na podstawie Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz szacowania współczynników kapitałowych i dźwigni finansowej, Bank stosuje następujące zasady wyznaczania wymogów kapitałowych:

1. W zakresie ryzyka kredytowego - Bank stosuje metodę standardową wyliczania wymogów kapitałowych zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Bank stosując metodę standardową, zalicza ekspozycje do jednej z 16 klas, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka. Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej ani też ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez agencje kredytów eksportowych;
2. W zakresie ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę wskaźnika bazowego, określonej w rozporządzeniu CRR w Tytule III. Wskaźnik stanowi pomnożoną przez 15 średnią za okres trzech lat obrotowych, bieżącego oraz dwóch poprzedzających dany rok sumy wyników wyliczanych jako sumę następujących pozycji rachunku zysków i strat Banku: odsetki należne i podobne przychody, odsetki do zapłaty i podobne opłaty, przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/

zmiennej stopie dochodu, należności z tytułu prowizji/opłat, koszty z tytułu prowizji/opłat, zysk netto lub strata netto z operacji finansowych, pozostałe przychody operacyjne;

3. W zakresie ryzyka rynkowego Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową zgodnie z zasadami określonymi w art. 351 CRR. Wymóg kapitałowy stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0, jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych;

Pozostałe metody wyznaczania wymogów kapitałowych na pozostałe rodzaje ryzyka określone są w „Instrukcji wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego Banku Spółdzielczego w Brodnicy”.

Dodatkowe wymogi kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka

Ryzyko kredytowe

Oszacowany na dzień 31 grudnia 2017 roku dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego nie wystąpił.

Na wielkość dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego mają wpływ następujące czynniki:

- suma aktywów i zobowiązań pozabilansowych o wagach ryzyka 75% i więcej;
- suma bilansowa;
- wielkość zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z zapisami Instrukcji wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego, Bank wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy w przypadku, gdy suma aktywów i zobowiązań pozabilansowych o wagach ryzyka co najmniej 75% będzie większa od 70% wielkości sumy bilansowej powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe.

Ryzyko kredytowe – redukcja wymogu kapitałowego

Wartość redukcji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego związana jest z jakością portfela kredytowego Banku na tle sektora bankowego. Redukcja wymogu kapitałowego występuje w sytuacji, gdy bieżący wskaźnik jakości portfela kredytowego Banku obliczany jako procent udziału kredytów zagrożonych w należnościach brutto od sektora niefinansowego jest „lepszy” niż średnia wartość wskaźnika odnotowana w sektorze bankowym. Redukcji podlega dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe wyliczone w ramach filaru II. Kwota redukcji wymogu kapitałowego obliczana jest jako iloczyn różnicy wskaźników jakości i wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe w zakresie należności od sektora niefinansowego.

W IV kwartale 2017 roku, wartość redukcji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego wyniosła 737,00 tys. zł. W efekcie braku dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe w ramach filaru II redukcja nie została wykorzystana.

Ryzyko walutowe

W wyniku analiz przeprowadzonych na dzień 31.12.2017 roku nie stwierdzono występowania dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu prowadzonej działalności walutowej.

Jeśli wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego w okresie ostatnich 6 miesięcy (na każdy dzień roboczy miesiąca) nie przekroczył w żadnym z badanych miesięcy 2% posiadanych przez Bank funduszy własnych, Bank uznaje, że wymóg kapitałowy na ryzyko rynkowe wyliczony według zasad Filaru I jest wystarczający i nie wyznacza wewnętrznego wymogu z tego tytułu.

Ryzyko koncentracji

W ramach ryzyka koncentracji Bank monitoruje koncentrację zaangażowania w następujących obszarach: dużych zaangażowań, w sektor gospodarki, przyjętych form zabezpieczeń, zaangażowania wg produktów, w obszarze koncentracji geograficznej, zaangażowania w waluty obce, a także w koncentrację inwestycji finansowych.

W wyniku analiz przeprowadzonych na dzień 31.12.2017 roku nie stwierdzono występowania dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka koncentracji. Alokacja kapitału następuje w ramach ryzyka kredytowego. Dodatkowy wymóg kapitałowy nie wystąpił.

Ryzyko stopy procentowej

Wg stanu na 31.12.2017 roku wystąpił dodatkowy wymóg na ryzyko stopy procentowej w kwocie 1 472,00 tys. zł, który stanowi 0,68% funduszy własnych. Zgodnie z założeniami planu ekonomiczno-finansowego wartość wymogu z tytułu ryzyka stopy procentowej nie powinna przekroczyć poziomu 7% funduszy własnych Banku. Poziom narażenia na ryzyko stopy procentowej należy określić jako akceptowalny niski.

Ryzyko płynności

Na dzień 31.12.2017 roku nie powstał dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności.

Procedura wyliczania uwzględnia stan, w którym następuje nagły spadek bazy depozytowej o 25%, a ewentualny niedobór środków finansowych zostaje uzupełniony z upłynnienia posiadanych aktywów zabezpieczających płynność. Dodatkowo przyjmuje się utrzymanie aktywów pozwalających na sfinansowanie ewentualnego kolejnego wypływu 20% bazy depozytowej. W celu utrzymania płynności Bank może upłynnić część aktywów nieobciążonych. Bank szacuje koszt pozyskania niedoboru środków na sfinansowanie wypływu. Kosztem jest różnica między oprocentowaniem kredytu lombardowego a oprocentowaniem bonów pieniężnych NBP.

Bank do aktywów płynnych, finansujących wypływ, w pierwszej kolejności zalicza:

1. Gotówka w kasie;
2. Obligacje skarbowe;
3. Bony NBP;
4. Lokaty O/N;
5. Lokaty międzybankowe o terminie zapadalności do 30 dni w wysokości 75%;
6. Lokaty międzybankowe o terminie zapadalności powyżej 30 dni w wysokości 50% wartości.
7. Obligacje komercyjne o terminie zapadalności do 30 dni w wysokości 75%;
8. Obligacje komercyjne o terminie zapadalności powyżej 30 dni w wysokości 50% wartości.

W analizowanym okresie poziom aktywów płynnych wyniósł 671 718,28 tys. zł. Tak wysoki poziom aktywów płynnych spowodował (uwzględniając powyższe parametry), iż w IV kwartale bieżącego roku nie powstał dodatkowy wymóg z ryzyka płynności.

Pozostałe ryzyka

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku nie występował dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu pozostałych, nie wymienionych powyżej, typów ryzyka podlegających monitorowaniu w ramach procedury ICCAP.

Zgodnie z założeniami planu ekonomiczno-finansowego na rok 2017 suma pozostałych wymogów kapitałowych nie powinna przekroczyć progu 2% funduszy własnych.

Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem

W zakresie ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową wyliczenia wymogów kapitałowych zgodnie z rozdziałem 2 rozporządzenia CRR. Bank zalicza ekspozycje kredytowe do jednej z następujących klas ekspozycji kredytowych, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka.

- 1) ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych;
- 2) ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych;
- 3) ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego;
- 4) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju;
- 5) ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych;
- 6) ekspozycje wobec instytucji;
- 7) ekspozycje wobec przedsiębiorstw;
- 8) ekspozycje detaliczne;
- 9) ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach;
- 10) ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
- 11) ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem;
- 12) ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych;
- 13) pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne;

- 14) ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową;
- 15) ekspozycje kapitałowe;
- 16) inne pozycje.

W Banku za istotne, zgodnie z aktualnym profilem ryzyka Banku, uznano klasy ekspozycji wymienione w pkt 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 15 i 16.

Łączna wartość kwot stanowiących 8% ekspozycji ważonych ryzykiem na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 66 774 tys. złotych. Poszczególne wartości zostały przedstawione w tabeli nr 18.

Bank stosuje współczynnik wsparcia dla ekspozycji wobec MŚP o wartości 0,7619 wymogów kapitałowych z tytułu tych ekspozycji. Współczynnik wsparcia stosuje się dla ekspozycji spełniających następujące warunki:

1. ekspozycja należy do kategorii detalicznej lub kategorii dotyczącej przedsiębiorstw, bądź kategorii ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach. Wyklucza się ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
2. MŚP definiuje się zgodnie z zaleceniem Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 roku dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Wśród kryteriów wymienionych w art. 2 załącznika do tego zalecenia uwzględnia się wyłącznie roczny obrót;
3. łączna kwota zobowiązań klienta będącego dłużnikiem lub grupy powiązanych klientów wobec instytucji i jednostek dominujących oraz ich jednostek zależnych, w tym wszelkich ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, jednak z wyjątkiem należności lub należności warunkowych z zabezpieczeniem w formie nieruchomości mieszkalnych, nie przekracza – zgodnie z wiedzą instytucji – kwoty 1,5 mln EUR. Instytucja podejmuje zasadne kroki w celu uzyskania tej wiedzy.

Bank w 2017 roku korzystał ze współczynnika wsparcia dla ekspozycji wobec MŚP. Wartość ekspozycji (bilansowe i pozabilansowe) wobec tej grupy kredytobiorców wyniosła na koniec 2017 roku 699 579 tys. zł, z czego wartość bilansowa stanowiła kwotę 630 547 tys. zł. Zastosowanie współczynnika wsparcia pozwoliło na zmniejszenie wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego o 10 848 tys. zł.

Tabela 18. Adekwatność kapitałowa Banku Spółdzielczego w Brodnicy na dzień 31.12.2017 roku

Klasa	Opis klasy	Wartość brutto	Rezerwy, korekty	Ekwiwalent bilansowy	Wartość bilansowa	Ważona	Ważona z uwzględnieniem współczynnika wsparcia	Waga ryzyka produktu	Ekwiwalent
Klasa 1	Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	583 486,76	0,00	0,00	583 486,76	0,00	0,00	8%	0,00
Klasa 2	Ekspozycje wobec samorządów terytorialne i władze lokalne	29 140,13	104,63	1 400,00	21 995,25	4 988,54	4 988,54	8%	399,00
Klasa 3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	897,76	6,81	56,92	777,09	834,02	834,02	8%	66,72
Klasa 4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8%	0,00
Klasa 5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8%	0,00
Klasa 6	Ekspozycja wobec instytucji - banki	203 587,76	0,00	0,00	203 587,76	74 783,34	74 783,34	8%	5 982,67
Klasa 7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstwa	580 570,42	23 221,95	20 433,07	499 506,13	519 939,20	422 285,66	8%	34 236,61
Klasa 8	Ekspozycje detaliczne	463 765,39	6 325,95	23 106,15	402 545,66	319 238,86	275 625,15	8%	22 050,01
Klasa 9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomości	43 098,17	487,78	101,99	42 126,21	14 779,87	14 779,87	8%	1 182,38
Klasa 10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	13 116,44	0,00	0,00	13 116,43	13 315,13	13 315,13	8%	1 065,21
Klasa 11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8%	0,00
Klasa 12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8%	0,00
Klasa 13	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8%	0,00
Klasa 14	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8%	0,00
Klasa 15	Ekspozycje kapitałowe	10 098,83	3 373,10	0,00	6 725,73	6 800,73	6 800,73	8%	544,05
Klasa 16	Pozostałe	76 839,31	36 193,18	0,00	40 646,12	15 588,59	15 588,59	8%	1 247,08
	Suma	2 004 600,97	69 713,41	45 098,14	1 814 513,18	970 268,31	970 268,31	8%	66 773,85

Kwota minimalnych wymogów kapitałowych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku łączna wartość minimalnych wymogów kapitałowych dla I filaru wyniosła 75 285 tys. złotych. W ramach filaru I wymóg z tytułu ryzyka kredytowego wyniósł 66 774 tys. zł., natomiast z tytułu ryzyka operacyjnego 8 511 tys. zł. W ramach filaru II wyznaczone zostały wymogi z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej.

W okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r. suma strat brutto zarejestrowanych zdarzeń z tytułu ryzyka operacyjnego wyniosła 322,9 tys. zł, co stanowi 3,79% wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

Wielkość strat brutto została zarejestrowana w następujących rodzajach i kategoriach zdarzenia:

- oszustwa zewnętrzne – Kradzież i oszustwo oraz Bezpieczeństwo systemów – 159,1 tys. zł;
- klienci, produkty i praktyki operacyjne – Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów – 0,3 tys. zł;
- szkody związane z aktywami rzeczowymi - Klęski żywiołowe i inne zdarzenia – 42,0 tys. zł;
- zakłócenia działalności Banku i awarie systemów - Systemy – 41,9 tys. zł;
- wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi – Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji oraz Kontrahenci niebędący klientami banku – 79,6 tys. zł,

W ocenie Banku w roku 2017 nie zarejestrowano zdarzeń z tytułu ryzyka operacyjnego mających znaczny wpływ na realizację krytycznych procesów biznesowych Banku. Wielkość strat zarejestrowana w kategorii Oszustwa zewnętrzne wynika z faktu zarejestrowania zdarzeń związanych z wyłudzeniami kredytów, nadużyciami w bankowości elektronicznej itp. Uwzględniając wielkość alokacji kapitału na ryzyko operacyjne oraz wielkość strat, która została zidentyfikowana w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym, stwierdza się, że ryzyko operacyjne w Banku znajduje się na poziomie akceptowalnym przez Bank.

Bank stosuje szereg mechanizmów kontrolnych i zabezpieczających, pozwalających zapewnić ciągłą i poprawną pracę krytycznych procesów biznesowych. Do powyższych mechanizmów można zaliczyć m.in: system kontroli, system regulacji/procedur, system szkoleń, system limitowania, działania outsourcingowe, systemy wsparcia technicznego, plany awaryjne i ciągłości działania, polityka ubezpieczeniowa, itp.

Łączny współczynnik kapitałowy

Oszacowany w ramach pierwszego filaru wymóg kapitałowy wynosił 75 285 tys. zł. Powyższa wartość wynika z wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w kwocie 66 774 tys. zł oraz z wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego w kwocie 8 511 tys. zł. Oszacowany na tej podstawie całkowity współczynnik kapitałowy wyniósł 17,56% - tj. powyżej wartości minimalnej ustalonej na poziomie 8%.

Oszacowany na podstawie przyjętej przez Bank metodologii, określonej w regulacjach wewnętrznych, dodatkowy wymóg kapitałowy w ramach filaru II wyniósł na dzień 31 grudnia 2017 roku 1 472,00 tys. zł i obejmował wymóg z tytułu ryzyka stopy procentowej w kwocie 1 472,00 tys. zł. W pozostałych obszarach dodatkowy wymóg kapitałowy nie występował. Wartość współczynnika kapitałowego z uwzględnieniem dodatkowych wymogów kapitałowych z filaru II wyniosła 17,23%.

Tabela 19. Zestawienie funduszy, wymogów i współczynników kapitałowych od 31.12.2016 roku do 31.12.2017 roku

Wyszczególnienie	2016-12-31	2017-03-31	2017-06-30	2017-09-30	2017-12-31
Fundusze	150 987	164 006	165 610	165 645	165 280
w tym					
fundusze podstawowe	135 987	149 006	150 610	150 645	150 279
fundusze uzupełniające	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Filar I					
Wymóg kapitałowy suma	71 416	72 226	72 722	74 210	75 285
w tym					
z tytułu ryzyka kredytowego	63 053	63 715	64 211	65 699	66 774
z tytułu ryzyka operacyjnego	8 363	8 511	8 511	8 511	8 511
z tytułu ryzyka rynkowego	0	0	0	0	0
Współczynnik kapitałowy	16,91	18,17	18,22	17,86	17,56
Filar II					
Dodatkowy wymóg kapitałowy suma	1 074,49	1 474,79	1 736,00	2 223,24	1 472,00
w tym					
z tytułu ryzyka kredytowego nie w pełni pokrytego w ramach Filaru I	0	0	0	0	0
z tytułu ryzyka płynności	50,49	222,75	282,43	562,24	0
z tytułu ryzyka wyniku	0	0	0	0	0
z tytułu ryzyka bazowego	1 024,00	1 252,00	1 454,00	1 661,00	1 472,00
z tytułu pozostałych ryzyk	0	0	0	0	0
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	16,66	17,80	17,79	17,34	17,23

Przestrzeżenie wymogu w zakresie buforów kapitałowych nakładanych zgodnie z Rozporządzeniem CRR

Zarządzanie kapitałem ma na celu uwzględnienie dodatkowych wymogów wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (CRD IV) dotyczących buforów kapitałowych. Bank utrzymuje wartość funduszy własnych na poziomie nie niższym niż suma kapitału niezbędnego na pokrycie poziomu ponoszonego ryzyka powiększoną o kapitały pokrywające wymogi wynikające z buforów kapitałowych. Bank Spółdzielczy w Brodnicy obowiązany jest do utrzymywania funduszy własnych na pokrycie bufora zabezpieczającego. Zgodnie ze stanowiskiem KNF bufor zabezpieczający dodawany jest do zalecanych przez KNF w 2017 roku minimalnych poziomów łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,50% i dla kapitału Tier I – 10,00%. Na koniec grudnia 2017 roku całkowity współczynnik kapitałowy wyniósł 17,56%, natomiast współczynnik kapitału Tier I – 15,97%. Oznacza to, że Bank utrzymuje poziom współczynników znacznie powyżej wymaganego przez nadzór minimum.

Informacje dotyczące dźwigni finansowej, podział miary ekspozycji całkowitej, oraz zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej

Dźwignia finansowa w Banku uregulowana została w Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych z poszczególnych rodzajów ryzyka oraz szacowania wymogów kapitałowych i dźwigni finansowej w Banku Spółdzielczym w Brodnicy.

Dźwignia finansowa oznacza względną, w stosunku do funduszy własnych Banku, wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku. Wskaźnik dźwigni oblicza się jako iloraz kapitału Tier I Banku i miary ekspozycji całkowitej Banku i wyraża się jako wartość procentową, gdzie miara ekspozycji całkowitej oznacza sumę wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I. Bank przy obliczeniu wskaźnika dźwigni nie stosuje odstępstw określonych w art. 499. 2 i 3 CRR.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej oznacza ryzyko wynikające z podatności Banku na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plan biznesowy Banku, w tym

awaryjną sprzedaż aktywów mogąca przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów.

Dźwignia finansowa na dzień 31.12.2017 roku wyniosła 8,08%. Nie wystąpił efekt nadmiernej dźwigni finansowej. W przypadku spadku dźwigni poniżej poziomu 6% w ramach wymogów dla filaru II konieczne byłoby wyznaczenie wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej w wysokości 8% brakującej kwoty kapitału do wymaganego minimum zapewniającego wskaźnik dźwigni finansowej na poziomie 6%.

Tabela 20. Wartość funduszy własnych Banku na dzień 31 grudnia 2017 roku

		Fundusze własne
		Wartość
Kapitał T1	W pełni wprowadzona definicja	150 280,00
	Definicja przejściowa	150 280,00

Tabela 21. Wartość wskaźników dźwigni na dzień 31 grudnia 2017 roku

		Wskaźnik dźwigni - wykorzystując definicję kapitału
		Wartość
Kapitał T1	W pełni wprowadzona definicja	8,08
	Definicja przejściowa	8,08

Tabela 22. Podział miary ekspozycji dla wyliczenia wskaźnika dźwigni

Kategoria	
	Pozycja bilansowa
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	583 487,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	29 140,00
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	777,00
Ekspozycje wobec instytucji	203 588,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	499 506,00
Ekspozycje detaliczne	402 546,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomości	42 126,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązań	13 116,00
Inne pozycje	47 372,00
	Pozycje pozabilansowe
	44015
	WNP
	-206
Miara pozycje całkowitej	1 859 722,00

Aktywa wolne od obciążeń

Aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał lokaty w łącznej kwocie 18 000 tys. zł w formie kaucji i zabezpieczające obrót kartami debetowymi i kredytowymi w BZ WBK oraz bony pieniężne w łącznej kwocie 9 000 tys. zł zabezpieczające FOŚG.

Tabela 24. Aktywa obciążone wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

Aktywa	Wartość bilansowa aktywów obciążanych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążanych
Kredyty na żądanie	0,00	0,00
Instrumenty udziałowe		5 345,00
Dłużne papiery wartościowe	9 000,00	617 903,00
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	0,00	1 120 107,00
Inne aktywa	18 000,00	47 445,00
Aktywa razem	27 000,00	1 790 801,00

System kontroli wewnętrznej

W ramach systemu zarządzania, oprócz zarządzania ryzykiem, w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, w obrębie którego Bank wyodrębnia:

- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki/komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- 2) niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego;
- 3) komórkę do spraw zarządzania ryzykiem braku zgodności mającą za zadanie identyfikację, pomiar, analizę, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.

Wprowadzając odpowiedni system kontroli wewnętrznej Bank zapewnia skuteczność i efektywność działania Banku, wiarygodność sprawozdawczości finansowej, przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku oraz zgodność działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Szczegółowy opis systemu kontroli wewnętrznej zamieszczony jest na stronie internetowej Banku w części: o Banku, Polityka informacyjna BS w Brodnicy, „Opis systemu kontroli wewnętrznej funkcjonującej w Banku Spółdzielczym w Brodnicy”.

Funkcjonowanie organów Banku oraz polityki w zakresie doboru Rady Nadzorczej i Zarządu

Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez Członków Zarządu

W Banku, na dzień 31 grudnia 2017 roku, jeden członek Zarządu zajmował stanowisko dyrektorskie.

Polityka rekrutacji członków organu zarządzającego

Procedury rekrutacyjne Banku mają na celu wskazanie odpowiednich kandydatów do pracy i dotyczą wszystkich stanowisk pracy w Banku.

Główne zasady wyłaniania i oceniania odpowiedniości Członków Rady i Zarządu określone zostały w Statucie Banku.

Rada sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Banku. Członków Rady wybiera Walne Zebranie Przedstawicieli na okres 4 lat. Według stanu na 31 grudnia 2017 roku w skład Rady wchodziło 11 członków.

Na 31.12.2017 roku Zarząd Banku składał się z Prezesa Zarządu, dwóch Wiceprezesów i jednego Członka Zarządu.

Rada w głosowaniu tajnym wybiera Członków Zarządu. Co najmniej dwóch członków Zarządu, w tym Prezes Zarządu Banku, musi posiadać kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, związane z pełnioną funkcją, dające rękojmię prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz pozostawać w stosunku pracy z Bankiem.

Rada i Zarząd posiadają odpowiednią wiedzę i doświadczenie odpowiednie do pełnionych funkcji. Podkreślić należy, że skład Zarządu w 2017 roku był stabilny. Na dzień 31 grudnia 2017r. wszyscy członkowie Zarządu posiadali wieloletnie doświadczenie w zakresie zarządzania Bankiem jak i merytorycznych obszarach, za które odpowiadali. Ponadto Walne Zebranie Przedstawicieli corocznie dokonuje oceny odpowiedniości Członków Rady Nadzorczej.

Cele i zadania zrealizowane przez członków organu zarządzającego

Zarząd wybierany jest w taki sposób, aby ogólny skład organu zarządzającego posiadał doświadczenia praktyczne związane z zarządzaniem instytucjami kredytowymi.

Do kolegialnych decyzji Zarządu działającego na protokołowanych posiedzeniach należy:

1. zawieranie umów długoterminowych;
2. podejmowanie decyzji o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych;

3. podejmowanie decyzji w zakresie uruchamiania, zamykania i funkcjonowania oddziałów, oddziałów operacyjnych, punktów kasowych;
4. składanie sprawozdań z działalności Banku;
5. zwoływanie Walnego Zgromadzenia /Zebrania Przedstawicieli;
6. zatrudnianie pracowników oraz rozpatrywanie spraw osobowych i innych z zakresu prawa pracy dotyczących pracowników na stanowiskach kierowniczych, rozpatrywanie odwołań od decyzji osoby kierującej bieżącą działalnością jednostki organizacyjnej Banku Spółdzielczego w sprawach wynikających ze stosunku pracy;
7. uchwalanie i zmiany Regulaminu Organizacyjnego, określającego podstawową strukturę organizacyjną Banku, uchwalanie i zmiany Regulaminu, określającego powierzenie przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, wykonywania czynności określonych w ustawie Prawo bankowe;
8. uchwalanie projektów uchwał Walnego Zgromadzenia /Zebrania Przedstawicieli/ w sprawie zmian Statutu;
9. projektowanie, wprowadzanie oraz zapewnienie działania systemu zarządzania;
10. zatwierdzanie planu audytu wewnętrznego;
11. inne sprawy niezastrzeżone do kompetencji innych organów Banku.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

W Banku wdrożono pisemne procedury w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń o których mowa w rozp. MRiF z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz. U. z 2017r. poz. 637) – Uchwała Nr 19/2017 Rady z dnia 16.06.2017 roku Obowiązujące w Banku zasady w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze i / lub mających istotny wpływ na profil ryzyka prowadzonej działalności uwzględniają wytyczne zawarte w rozporządzeniu CRR oraz z uwzględnieniem Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014 wyodrębniono 27 stanowisk kierowniczych, stanowiących stanowiska wyższego szczebla.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń była tematem trzech posiedzeń Zarządu.

W 2017 roku, Zarząd na posiedzeniu ocenił odpowiedniość kadry kierowniczej. Bank nie korzystał z usług konsultanta zewnętrznego w zakresie oceny odpowiedniości kadry kierowniczej i stosowanych zmiennych składników wynagrodzeń.

W zakresie zmiennych składników wynagrodzeń Bank określił katalog stanowisk objętych w/w procedurami. Na podstawie powyższych zasad w roku 2017 do stanowisk kierowniczych objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń Bank zaliczył

27 pracowników, z czego 9 osób związanych bezpośrednio z obszarem handlowym i 18 osób z obszarem organizacji i zarządzania. Zgodnie z przyjętą w Banku polityką łączna kwota wypłaconego rocznego wynagrodzenia zmiennego Członkom Zarządu za dany rok nie może przekraczać wraz z narzutami 20% wyniku finansowego netto Banku za dany rok i wypłacana jest w 60% jej wysokości po spełnieniu odpowiednich warunków.

W Banku, w ramach Rady, funkcjonuje Komitet Audytu nie pełni on jednak nadzoru nad wynagrodzeniami. Ocena wyników pracy Zarządu przeprowadzana jest przez Radę corocznie i obejmuje okres ostatnich trzech lat funkcjonowania. Wynagrodzenie zmienne dla Zarządu jest określone w umowie o pracę, będącej kontraktem menadżerskim w wysokości od 0,42% do 1,36% wyniku finansowego netto Banku za rok poprzedni. Podstawą do jego obliczenia jest zweryfikowany przez biegłego rewidenta bilans za dany rok i zatwierdzony przez Zebranie Przedstawicieli. Ponadto warunkiem koniecznym wypłaty wynagrodzenia zmiennego (tantiem) jest uzyskanie na Zebraniu Przedstawicieli absolutorium oraz uzyskanie pozytywnej oceny Rady.

Ocena Rady obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach:

- 1) suma bilansowa;
- 2) zysk netto;
- 3) zwrot z kapitału własnego (ROE);
- 4) jakość portfela kredytowego;
- 5) współczynnik kapitałowy.

Ocenię podlega stopień wykonania wyżej wymienionych parametrów w odniesieniu do planów ekonomiczno-finansowych w poszczególnych latach podlegających ocenie. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat i okresie niepełnego roku, za który jest przeprowadzana ocena, plan w zakresie co najmniej trzech parametrów jest zrealizowany w 90%.

Oceny kadry kierowniczej oraz pozostałych osób mających istotny wpływ na ryzyko prowadzonej działalności dokonuje Zarząd w oparciu o stopień realizacji założonych celów w zakresie zarządzania kapitałami i ryzykiem oraz celów biznesowych.

Bank może wstrzymać wypłatę zmiennych składników wynagrodzenia w przypadku istotnego pogorszenia się sytuacji finansowej Banku tj. w przypadku, gdy wypłacona premia lub wynagrodzenie zmienne spowodowałaby spadek wyniku finansowego netto Banku o 10%.

W zakresie wynagrodzenia wypłaconego Członkom Zarządu oraz pozostałym osobom objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń, o których mowa w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 25. Zbiorcza informacja o wysokości wynagrodzenia osób objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń w Banku

Wyszczególnienie	Liczba osób	Wynagrodzenie stałe	Wynagrodzenie zmienne	RAZEM
Obszar zarządzania i organizacji	18	2 598	838	3 436
Obszar Handlowy	9	938	342	1 280
Razem	27	3 536	1 180	4 716

Wynagrodzenie zmienne wypłacono w formie bezgotówkowej. W zakresie wartości wynagrodzenia z odroczoną datą płatności wg stanu na koniec roku 2017 wystąpiło wynagrodzenie naliczone i niewypłacone. Jego wypłata nastąpi po spełnieniu warunków wynikających z Polityki zmiennych składników wynagrodzeń w następujący sposób:

- 60% kwoty w roku 2018;
- 40% kwoty w trzech rocznych ratach.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły wartości wynagrodzenia przyznanego w latach ubiegłych.

W 2017 roku zostały zrealizowane dwie płatności związane z zakończeniem zatrudnienia - odprawy emerytalne w łącznej wysokości – 44,8 tys. złotych.

W Banku nie wystąpiło wynagrodzenie powyżej 1 mln Euro.

Załączniki

1. Załącznik nr 1 – Zbiór raportów wykonywanych w Banku

Opinia biegłego rewidenta

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

*Dla Zebrania Przedstawicieli i Rady Nadzorczej
Banku Spółdzielczego w Brodnicy*

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego **Banku Spółdzielczego w Brodnicy** (zwanego dalej Bankiem) z siedzibą przy ul. Kamionka 27, 87-300 Brodnica, na które składają się :

- wprowadzenie do sprawozdania finansowego;
- bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2017 roku, który po stronie aktywów i pasywów zamyka się sumą bilansową **1 814 513 179,36 zł**,
- współczynnik wypłacalności w wysokości **17,56 %**
- zestawienie pozycji pozabilansowych wykazujące na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania warunkowe udzielone w kwocie **120 374 378,98 zł** i zobowiązania warunkowe otrzymane w kwocie **10 000 000,00 zł** oraz pozostałe w kwocie **395 607 312,74 zł**,
- rachunek zysków i strat za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku wykazujący **zysk netto** w wysokości **12 325 642,83 zł**,
- zestawienie zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku wykazujące **wzrost** kapitału własnego o kwotę **13 685 145,31 zł**,
- rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku wykazujący **zwiększenie** stanu środków pieniężnych o kwotę **18 430 562,20 zł**,
- dodatkowe informacje i objaśnienia do sprawozdania finansowego.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej za sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 395) („ustawa o rachunkowości”), wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa a także statutem Banku.

Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, Zarząd Banku oraz Członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Banku, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- 1) ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 roku poz. 1089) („ustawa o biegłych rewidentach”),
- 2) Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm.,
- 3) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z dnia 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z dnia 11.06.2014, str. 66) („Rozporządzenie 537/2014”),
- 4) rozdziału 7 ustawy o rachunkowości.

Regulacje te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Celem badania jest uzyskanie wystarczającej pewności, co do tego czy sprawozdanie finansowe jako całość zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem, oraz wydanie sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta zawierającego naszą opinię. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi standardami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego.

Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia, powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ może obejmować zmywy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub obejście kontroli wewnętrznej i może dotyczyć każdego obszaru prawa i regulacji, nie tylko tego bezpośrednio wpływającego na sprawozdanie finansowe.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez Bank sprawozdania finansowego, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Banku. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Banku wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności badanego Banku ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw Banku przez Zarząd obecnie lub w przyszłości.

SPRAWOZDANIE
NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania. Opinia jest spójna z dodatkowym sprawozdaniem dla Komitetu Audytu wydanym z dniem niniejszego sprawozdania z badania.

Niezależność

W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident i firma audytorska pozostawali niezależni od Banku, zgodnie z przepisami ustawy o biegłych rewidentach, Rozporządzenia 537/2014 oraz zasadami etyki zawodowej przyjętymi uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zabronione przepisami art. 136 ustawy o biegłych rewidentach oraz art. 5 ust. 1 Rozporządzenia 537/2014.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego Banku uchwałą nr 20 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Brodnicy z dnia 21 lipca 2017 roku.

Sprawozdania finansowe Banku badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2012 roku; to jest przez 6 kolejnych lat.

Najbardziej znaczące rodzaje ryzyka

W trakcie przeprowadzonego badania, zidentyfikowaliśmy poniżej opisane, najbardziej znaczące rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym spowodowanego oszustwem oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych rodzajów ryzyk. W przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne dla zrozumienia zidentyfikowanego ryzyka oraz wykonanych przez biegłego rewidenta procedur badania, zamieściliśmy również najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka.

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko oraz [w stosownych przypadkach] najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka
<p>Ryzyko związane z wprowadzeniem zmian w rachunkowości Banków dotyczących:</p> <ul style="list-style-type: none">- momentu ujmowania przychodów od należności zagrożonych (do czasu ich otrzymania lub odpisania)- obowiązku tworzenia przez Banki odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek, także skapitalizowanych, dotyczących ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii: „normalne” (w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych) oraz „pod obserwacją” i z grupy „zagrożone”, z uwzględnieniem wartości zabezpieczeń, o które można pomniejszyć podstawę tworzenia tych odpisów aktualizujących. <p>Nowe przepisy wynikały ze zmian zapisów Ustawy o rachunkowości, Rozporządzenia Min. Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków oraz Rozporządzenia Min. Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.</p>	<p>Zastosowano procedury wiarygodności w odniesieniu do przychodów zastrzeżonych oraz odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek, które polegały na badaniu szczegółowym grup transakcji, sald i ujawnień.</p> <p>Dokonałiśmy weryfikacji poprawności, wynikających ze zmian w rachunkowości Banków, zasad klasyfikacji i grupowania zdarzeń gospodarczych do odpowiednich pozycji sprawozdania finansowego oraz sposobu prezentacji informacji w sprawozdaniu finansowym.</p> <p>Przeanalizowaliśmy politykę rachunkowości Banku w celu oceny jej zgodności z nowymi przepisami rachunkowości.</p> <p style="text-align: right;"><i>CM</i></p>

<p>Ryzyko błędnej wyceny wartości bilansowej ekspozycji kredytowych, spowodowane błędną klasyfikacją ekspozycji kredytowych i w konsekwencji заниżeniem poziomu utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących lub błędnym uwzględnieniem zabezpieczeń pomniejszających podstawę obliczenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi.</p>	<p>Zastosowano procedury wiarygodności obejmujące badanie szczegółowe ekspozycji kredytowych, w tym grup transakcji, sald i ujawnień procedury analityczne, Zastosowano testy zgodności obejmujące procedury badania dla oceny skuteczności działania kontroli wewnętrznej służącej zapobieganiu lub wykrywaniu i korygowaniu istotnego zniekształcenia.</p> <p>Nasze badanie w tym obszarze rozpoczęliśmy od analizy modelu organizacyjnego i podziału kompetencji w procesie kredytowym funkcjonującym w Banku.</p> <p>Zapoznaliśmy się z zaprojektowanym i wdrożonym w Banku wewnętrznym system przeglądu należności i wyceny ekspozycji kredytowych.</p> <p>Dokonałiśmy analizy obliża kredytowego Banku.</p> <p>Następnie na wybranej próbie ekspozycji kredytowych przeprowadziliśmy równoległe procedury obejmujące badanie szczegółowe (wiarygodności) ekspozycji kredytowych oraz przetestowaliśmy efektywność kluczowych kontroli m.in. w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none">- poprawności klasyfikacji ekspozycji kredytowych,- adekwatności wysokości naliczonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących,- poprawności ujmowania wartości zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących,- prowadzenia i zachowania częstotliwości monitoringu sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika,- prowadzenia i zachowania częstotliwości przeglądu i aktualizacji zabezpieczeń kredytowych.
---	---

Opinia

Naszym zdaniem, załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz jego wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo, zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy o rachunkowości, prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa i statutem Banku.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia o sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania z działalności. Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami prawa.

Naszym obowiązkiem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym.

Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego, stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie, na czym polega każde takie istotne zniekształcenie.

Naszym zdaniem sprawozdanie z działalności, zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami, w szczególności z art. 49 ustawy o rachunkowości oraz art. 111a ust. 1-2 ustawy z dnia 29.08.1997 r. prawo bankowe („Prawo bankowe” – Dz.U. z 2017 r., poz. 1876), i jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, oświadczamy, iż w świetle wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za przestrzeganie obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach a w szczególności za prawidłowe ustalenie współczynników kapitałowych.

Obowiązkiem naszym jest poinformowanie w sprawozdaniu z badania sprawozdania finansowego czy Bank przestrzega obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności czy bank ustalił prawidłowo współczynniki kapitałowe. Dla potrzeb informacji przez odrębne przepisy rozumiemy Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późn. zm. („CRR”), Prawo bankowe i ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym („Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym” – Dz.U. z 2015 roku poz. 1513).

Celem badania sprawozdania finansowego nie jest przedstawienie opinii w zakresie przestrzegania regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach wskazanych powyżej i opinii takiej nie formułujemy.

W oparciu o przeprowadzone przez nas procedury informujemy, że nie stwierdziliśmy:

- przypadków nieprzestrzegania przez Bank w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku, obowiązujących norm ostrożnościowych, określonych w odrębnych przepisach wskazanych powyżej,
- nieprawidłowości w zakresie ustalenia przez Bank na dzień 31 grudnia 2017 roku współczynników kapitałowych, które miałyby istotny wpływ na sprawozdanie finansowe.

Działający w imieniu:

Zespołu Biegłych Rewidentów WIDOK II Sp. z o.o. – firmy audytorskiej nr 1025
z siedzibą w Paprotni 19, 95-060 Brzeziny

Kluczowy Biegły rewident
Nr w rejestrze 9568

.....

Helena Nitkowska

W imieniu
Zespołu Biegłych Rewidentów WIDOK II Sp. z o.o.

Prezes Zarządu

Maciej Kołodziejczak

.....
(pieczęć podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych)

Paprotnia, dnia 20 marca 2018 roku

Załącznik nr 1 do Zbioru informacji podlegających publikacji w ramach polityki informacyjnej Banku

Spis raportów wykonywanych w Banku							
Lp	Komórka sporządzająca	Tytuł raportu	Adresaci	Termin sporządzania	Częstotliwość	Krótki opis zawartości	Informacja dotycząca wzoru
						(pozwalający na zidentyfikowanie zawartości merytorycznej przekazywanej informacji)	
1	Zespół Klienta Instytucjonalnego	Dynamika portfela kredytowego w podziale na oddziały	Dyrektor Departamentu Handlowego	Do 15 dni roboczych po kwartale	K	Saldo kredytów na dzień sprawozdawczy w porównaniu do początku roku bieżącego oraz do analogicznego okresu roku poprzedniego; dane sporządzane dla Banku oraz poszczególnych oddziałów.	Wzór nr 1
2	Zespół Klienta Indywidualnego	Informacja o ilości otwartych i zamkniętych bieżących rachunkach bankowych	Dyrektor Departamentu Handlowego	Do 15 dni roboczych po kwartale	K	Prezentacja ilości rachunków otwartych i zamkniętych w roku z podziałem na rodzaj rachunków, typ klienta i oddziały.	Wzór nr 2
3	Zespół Skarbu	Zbiorcze zestawienie inwestycji w aktywa pozakredytowe złotowe i walutowe	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Koniec miesiąca	M	Wykaz portfela – wykaz inwestycji: lokaty złotowe i walutowe, obligacje, certyfikaty, akcje, pozostałe dłużne papiery wartościowe oraz koszty upłynienia wybranych składników aktywów	Wzór nr 3
4	Zespół Skarbu	Informacja o dostępie do aktywów stanowiących zabezpieczenie płynności	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Do 15 dni roboczych po kwartale	K	Informacje o wystąpieniu ewentualnych zakłóceń lub ich braku, w dostępie do środków stanowiących zabezpieczenie płynności	Informacja opisowa
5	Zespół Restrukturyzacji Należności	Raport z czynności restrukturyzacyjnych	Zarząd	do 15 każdego miesiąca	M	W terminie do 15 dnia każdego miesiąca Kierownik Zespołu Restrukturyzacji i Windykacji Należności sporządza raport z czynności restrukturyzacyjnych i przedkłada Zarządowi Banku	Wzór nr 4
			Rada Nadzorcza	do 15 dni roboczych po kwartale	K		
6	Zespół Windykacji Należności	Raport z czynności windykacyjnych	Zarząd	do 15 każdego miesiąca	M	Informacja o aktualnie podejmowanych działaniach windykacyjnych wraz z informacją o wysokości zadłużenia oraz wysokością kwot odzyskanych na skutek prowadzenia działań windykacyjnych.	Wzór nr 5
7	Zespół Windykacji Należności	Zastawienie należności odzyskanych	Rada Nadzorcza	Do 30 dni roboczych po kwartale	K	Zestawienie zawiera zbiór należności odzyskanych w wyniku czynności windykacyjnych wraz z opisem działań podjętych wobec dłużników, których zadłużenie wobec Banku wynosi powyżej 300 000 zł.	Wzór nr 6
8	Zespół Windykacji Należności	Profil ryzyka rezydualnego	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	10 dni roboczych	R	Informacja o wartości windykowanych kwot i odzyskiwalności kredytów wobec których prowadzone są czynności windykacyjne.	Wzór nr 7
9	Zespół Zarządzania Kadrami i Szkoleń	Raport ze stanu zatrudnienia	Zespół Plac, Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Do 5 – tego dnia roboczego po miesiącu	M	Zatrudnienie przeciętne w okresie, Zatrudnienie sumaryczne w jednostkach	Wzór nr 8
10	Zespół Zarządzania Kadrami i Szkoleń	Informacja o wykorzystaniu urlopów wypoczynkowych	Dyrektorzy jednostek organizacyjnych, dyrektorzy i kierownicy komórek organizacyjnych w Centrali	Do 20 – tego dnia po kwartale	K	Informacja o ilości dni urlopu wykorzystanego i ilości pozostałego na ostatni dzień kwartału	Wzór nr 9
11	Zespół Zarządzania Kadrami i Szkoleń	Dane źródłowe do wyliczenia wskaźnika KRI dot. rotacji zatrudnienia	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Do 7 – go dnia roboczego po kwartale	K	Informacja o ilości nowych zatrudnień i rozwiązań umów o pracę, stan zatrudnienia w ostatnim dniu kwartału	Wzór nr 10
12	Zespół Zarządzania Kadrami i Szkoleń	Realizacja planu zatrudnienia	Zarząd	Do 20 dni roboczych po roku	R	Informacja o realizacji planu zatrudnienia	Wzór nr 11
13	Zespół Zarządzania Kadrami i Szkoleń	Informacja o realizacji szkoleń	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Do 31 stycznia roku następnego	R	Informacja o ilości zrealizowanych szkoleń, w których uczestniczyli pracownicy Banku	Wzór nr 12
			Stanowisko ds. Ryzyka Braku Zgodności	Do 20 dni roboczych po kwartale	K	Informacja o zrealizowanych szkoleniach, w których uczestniczyli pracownicy Banku (temat szkolenia, rodzaj szkolenia, uczestnicy, termin realizacji szkoleń)	Wzór nr 12a
14	Stanowisko ds. Ryzyka Braku Zgodności	Sprawozdanie z realizacji zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności	Zarząd, Komitet Audytu, ZAW	Do 25 dni kalendarzowych po zakończeniu kwartału	K	Raport zawiera: ocenę profilu ryzyka, analizę i ocenę skali występowania czynników ryzyka, działania lub propozycje działań podjętych w celu ograniczenia ryzyka braku zgodności. Wyniki: 1) identyfikacji RBZ, w tym obejmujących istotne zmiany w przepisach prawa, regulacjach wewnętrznych i standardach rynkowych, 2) oceny RBZ, w tym oceny profilu ryzyka, obejmujących zestawienie ocen wskazujących na wysoki poziom RBZ, 3) monitorowania wielkości i profilu RBZ, w tym obejmujących zestawienie statusów wdrożenia mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności, przypadków korekty oceny RBZ oraz wyników testowania pionowego, 4) kontroli RBZ, w tym obejmujących zestawienie najważniejszych rodzajów mechanizmów kontroli RBZ, 5) działania lub propozycje działań podjętych w celu ograniczenia ryzyka RBZ.	Informacja opisowa
15	Stanowisko ds. Ryzyka Braku Zgodności	Raport z przeprowadzenia testu warunków skrajnych w zakresie ryzyka braku zgodności	Zarząd	Do 31 stycznia każdego roku	R	Raport zawiera informacje, jaki będzie wpływ na prawidłowość funkcjonowania organizacji w przypadku zaistnienia sytuacji ekstremalnych oraz adekwatności kapitałowej w kontekście pokrycia ryzyka kapitałem	Informacja opisowa
16	Stanowisko ds. Ryzyka Braku Zgodności	Sprawozdanie z realizacji zadań komórki ds. zgodności	Zarząd, Komitet Audytu	Do końca lutego każdego roku	R	Raport zawiera: 1) Stopień realizacji planów, 2) Zestawienie wyników testowania przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych, obejmujące w szczególności zestawienie wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych, 3) Zestawienie wyników identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli RBZ i podjętych/zaproponowanych działań celem ograniczenia RBZ, w oparciu o informacje, zawarte w pkt 3 tabeli, 4) Sposób zapewnienia niezależności komórce ds. zgodności i jej pracownikom, 5) Informacje o zapewnieniu odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki ds. zgodności, 6) Zakres korzystania z określonych usług doradczych w ramach zarządzania RBZ	Informacja opisowa
17	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Sprawozdanie z realizacji zadań systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym	Zarząd, Zespół Audytu Wewnętrznego	Do 25 dni kalendarzowych po zakończeniu kwartału	K	Raport zawiera informacje o: - wartościach kluczowych wskaźników ryzyka KRI - zdarzeniach szczególnych, które wystąpiły w Banku - profilu ryzyka - wymogach kapitałowych na ryzyko operacyjne - działaniach zaradczych	Informacja opisowa
18	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Półroczna informacja o poziomie narażenia na ryzyko operacyjne	Rada Nadzorcza	Do 25 dni kalendarzowych po zakończeniu półrocza	P	Syntetyczna informacja o poziomie narażenia Banku na ryzyko operacyjne wraz z wynikami testowania planów awaryjnych oraz raportu z przeglądu struktury organizacyjnej i oceny konfliktu interesów i powiązań personalnych.	Informacja opisowa
19	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Analiza procesów krytycznych, biznesowych i wspierających występujących w Banku	Zarząd	Do 31 grudnia każdego roku	R	Raport zawiera: - identyfikację procesów biznesowych i wspierających oraz krytycznych - opis procesów zgodnie z metodyką - mapa i matryca ryzyka operacyjnego w stosunku do kluczowych procesów biznesowych	Informacja opisowa
20	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Analiza ryzyka operacyjnego w stosunku do zasobów chronionych	Zarząd	Do 31 grudnia każdego roku	R	Raport zawiera: - identyfikację zasobów chronionych występujących w Banku - identyfikację zagrożeń - pomiar i ocenę ryzyka operacyjnego - mapa i matryca ryzyka - plan postępowania z ryzykiem	Informacja opisowa

21	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Raport z przeprowadzenia testu warunków skrajnych w zakresie ryzyka operacyjnego	Zarząd	Do 31 marca każdego roku	R	Raport zawiera informacje, jaki będzie wpływ na prawidłowość funkcjonowania organizacji w przypadku zaistnienia sytuacji ekstremalnych oraz adekwatności kapitałowej w kontekście pokrycia ryzyka kapitałem.
22	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Raport roczny w sprawie funkcjonowania lokalnych systemów alarmowych i TV zainstalowanych w placówkach oraz w sprawie przeszkolenia pracowników Banku z obowiązujących zasad postępowania w sytuacjach szczególnego zagrożenia	Zarząd	Do 31 stycznia każdego roku	R	Raport zawiera informacje dot. funkcjonowania systemów alarmowych (błędów, awarii itp.) oraz informacje o przeszkoleniu pracowników z zakresu zasad postępowania w sytuacjach szczególnego zagrożenia.
23	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Raport roczny w sprawie bezpieczeństwa i zagrożeń placówek.	Zarząd	Do 31 stycznia każdego roku	R	Raport zawiera informacje dot. istotnych zagrożeń oraz sytuacji szczególnych, które miały miejsce w placówkach Banku.
24	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Informacja o zarejestrowanych skargach i reklamacjach w Banku Spółdzielczym w Brodnicy.	Zarząd	Do końca marca za rok ubiegły	R	Raport zawiera informacje o zarejestrowanych skargach i reklamacjach klientów, sposobie ich załatwienia oraz pozostałych problemach w wyniku ich wystąpienia.
25	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Raport z przeglądu struktury organizacyjnej wraz z oceną konfliktu interesów i powiązań personalnych w BS Brodnica	Zarząd, Rada Nadzorcza	Do 31 stycznia każdego roku	R	Informacja zawiera informacje o wynikach przeglądu struktury organizacyjnej wraz z oceną zjawiska konfliktu interesów i powiązań personalnych. Syntetyczna informacja przekazywana jest do Rady Nadzorczej w informacji o poziomie narazenia Banku na ryzyko operacyjne.
26	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Monitoring w zakresie oceny współpracy z podmiotami zewnętrznymi świadczącymi usługi na rzecz Banku	Zarząd	Do 31 grudnia każdego roku	R	Informacja zawiera raport z przebiegu współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Zgodnie z załącznikiem nr 8 do Instrukcji, monitoring obejmuje m.in.: potencjal organizacyjno-kadrowy, poziom istotności powierzonej czynności, ocenę sytuacji finansowej i zdolność do dalszego świadczenia usług, ocenę jakości świadczonych usług oraz zdolność do świadczenia przyszłym wymaganiom
27	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego	Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu w Banku Spółdzielczym w Brodnicy	Zarząd	Do 30 dni roboczych po upływie półrocza	P	Raport zawiera informacje: ilość stwierdzonych i przekazanych do GIF informacji o zarejestrowanych transakcjach, ilość i wynik identyfikacji w ramach zapytań GIF o osoby i podmioty podejrzanych o uczestnictwo w procedurze prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, informacje z zakresu przeprowadzanych analiz rejestru i transakcji, wyniki typowań transakcji podejrzanych, obowiązku sprawozdawczego wobec GIF i KNF, aktualną liczbę klientów w poszczególnych kategoriach ryzyka, informacje o klientach zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka wyższej niż standardowa, zakres i uzasadnienie dokonanych zmian w regulacji wewnętrznej, pozostałe sprawy (w razie potrzeb)
			Rada Nadzorcza	Najbliższe posiedzenie Rady Nadzorczej po zakończeniu roku	R	
28	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego (ABI)	Raport z funkcjonowania środowiska teleinformatycznego Banku (RSI)	Zarząd	Do 31 lipca każdego roku	R	Raport zawiera informacje: zarządzanie jakością danych (Rek. D 8.8), zarządzanie wydajnością i pojemnością systemów informatycznych, usługami świadczonymi na rzecz użytkowników wewnętrznych i zewnętrznych (Rek. D 9.29)
			Zarząd	Do 31 stycznia każdego roku	R	Raport zawiera informacje: zarządzanie jakością danych (Rek. D 8.8), zarządzanie wydajnością i pojemnością systemów informatycznych, usługami świadczonymi na rzecz użytkowników wewnętrznych i zewnętrznych (Rek. D 9.29), zarządzanie współpracą z zewnętrznymi dostawcami usług informatycznych (Rek. D 10.5), zarządzanie ciągłością działania środowiska teleinformatycznego (Rek. D 15.21), prowadzenie projektów w zakresie środowiska teleinformatycznego (Rek. D 6).
29	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego (ABI)	Raport stanu bezpieczeństwa teleinformatycznego (RBT)	Zarząd	Do 31 stycznia każdego roku	R	Raport zawiera informacje: zarządzanie kadrą w obszarze technologii informacyjnej i bezpieczeństwa (Rek. D 5.10), zarządzanie uprawnieniami do systemów informatycznych (Rek. D 11.4), zarządzanie ryzykiem w zakresie środowiska teleinformatycznego (Rek. D 18.17), zarządzanie incydentami (Rek. D 20.5), wymagania prawne i regulacyjne w stosunku do obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego (Rek. D 21.1)
30	Zespół Bezpieczeństwa Banku i Ryzyka Operacyjnego (ABI)	Raport z funkcjonowania środowiska teleinformatycznego Banku (RSI) i raport stanu bezpieczeństwa teleinformatycznego (RBT)	Rada Nadzorcza	Najbliższe posiedzenie Rady Nadzorczej po zakończeniu półrocza	P	Raport zawiera informacje: zarządzanie jakością danych (Rek. D 8.8), zarządzanie ciągłością działania środowiska teleinformatycznego (Rek. D 15.21), zarządzanie incydentami (Rek. D 20.5).
31	Zespół Audytu Wewnętrznego	Sprawozdanie półroczne z przeprowadzonych czynności kontrolnych	Rada Nadzorcza	Do 30 września	P	Informacja o ilości, zakresie i tematach przeprowadzonych audytów oraz ilości wydanych zaleceń w okresie I półrocza, informacja o najistotniejszych lub najczęściej występujących nieprawidłowościach stwierdzanych podczas przeprowadzonych audytów, informacja o audytach przeprowadzonych przez BPS, ocena systemu kontroli wewnętrznej na podstawie wyników audytów przeprowadzonych przez ZAW, informacja o działaniach podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości
32	Zespół Audytu Wewnętrznego	Sprawozdanie roczne z przeprowadzonych czynności kontrolnych	Rada Nadzorcza	Do 31 marca	R	Informacja o ilości, zakresie i tematach przeprowadzonych audytów oraz ilości wydanych zaleceń w okresie całego roku; informacja o stopniu realizacji planu audytu za dany rok oraz ewentualnie podanie przyczyn niewykonania planu za okres sprawozdawczy; informacja o najistotniejszych lub najczęściej występujących nieprawidłowościach stwierdzanych podczas przeprowadzonych audytów, informacja o audytach przeprowadzonych przez BPS, ocena systemu kontroli wewnętrznej na podstawie wyników audytów przeprowadzonych przez ZAW, informacja o działaniach podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości
			Zarząd	Do 10 lutego		
33	Zespół Audytu Wewnętrznego	Sprawozdanie kwartalne z kontroli funkcjonalnej	Zarząd	Do końca miesiąca po zakończeniu kwartalu	K	Informacja o nieprawidłowościach stwierdzonych podczas kontroli funkcjonalnych przeprowadzanych przez kierownictwo jednostek i komórek organizacyjnych Banku, sporządzana na podstawie protokołów przekazanych z Oddziałów Banku i komórek organizacyjnych Centrali Banku
34	Zespół Audytu Wewnętrznego	Raport z weryfikacji funkcjonujących w Banku mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej	Zarząd, Rada Nadzorcza	Do 30.04 za rok ubiegły	R	Raport zawiera informacje o zidentyfikowanych nieprawidłowościach w mechanizmach kontroli wewnętrznej oraz określa działania i rekomendacje, które powinny być podjęte w celu usunięcia tych nieprawidłowości
35	Zespół Rachunkowości	Wykonanie planu inwestycyjnego	Zarząd, Rada Nadzorcza	Do 10 dnia roboczego	K	Informacja o poziomie zrealizowania planu inwestycyjnego.

36	Zespół Rachunkowości	Roczne sprawozdanie finansowe	Zarząd/ Rada Nadzorcza	Zgodnie z przepisami prawa	R	Sprawozdanie zgodne z wymaganiami Ustawy o Rachunkowości
37	Zespół Marketingu i Komunikacji	Sprawozdanie z działalności marketingowej Banku	Zarząd	Do końca miesiąca, po upływie kwartału	K	Dotyczy sprawozdania z realizacji przedsięwzięć marketingowo-promocyjnych wykonywanych przez Oddziały i Centralę Banku
38	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku	Zarząd, Członek Zarządu Dyrektor Zarządzający Departamentem Finansowym, Zespół Skarbu, Zespół Audytu Wewnętrznego, Departament Handlowy, Zespół Analiz Kredytowych, Zespół Przeglądu Należności i Zabezpieczeń Prawnych, Stanowisko ds. Ryzyka Braku Zgodności	15 dni roboczych	M	Analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku obejmuje informację o składnikach bilansowych banku, rachunku zysków i strat oraz poziomie narażania na poszczególne rodzaje ryzyk (z wyłączeniem ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności) z częstotliwością wynikającą z instrukcji zarządzania danym rodzajem ryzyka. Informacja ta obejmuje m.in.: Bilans Banku; Analiza głównych pozycji aktywów i pasywów; Wybrane pozycje aktywów i pasywów oddziałów Banku; Porównanie rachunku zysków i strat; Analiza Rachunku Wyników; Miesięczne przyszyty wybranych składników rachunku wyników; Koszty działania banku i amortyzacja na pracownika; Wykonanie Planu finansowego; Analiza statyczna płynności; Analiza urealnionej skumulowanej luki płynności po weryfikacji; Analiza skumulowanej urealnionej luki płynności (przed weryfikacją); Zestawienie wskaźników płynności; Koszty upłynienia wybranych składników aktywów Banku; Analiza osadu we wkładach; Wielkość i ilość zrywanych depozytów terminowych w ujęciu miesięcznym oraz depozyty osób wewnętrznych; Analiza udziału dużych depozytów w bazie depozytowej; Koncentracja sektorowa depozytów; Zbiorcze zestawienie inwestycji w aktywa pozakredytowe o terminach pierwotnych od 7–dni; Zestawienie limitów płynności i stopy procentowej; Miesięczne zestawienie nadzorczych miar płynności w Banku; Informacja o średnim oprocentowaniu kredytów i depozytów w oddziałach; Analiza marży odsetkowej; Analiza krzywej dochodowości; Zmiany nachylenia krzywej dochodowości w czasie; Zmiana przychodu odsetkowego w wyniku zmiany rynkowych stóp procentowych; Zmiana kosztów odsetkowych w wyniku obniżenia oprocentowania; Zmiana kosztów odsetkowych w wyniku wzrostu oprocentowania; Test warunków skrajnych; Zestawienie składników bilansowych Banku w podziale na stawki bazowe; Pozycja walutowa Banku; Zestawienie ilości i wartości operacji skupu i sprzedaży wartości dewizowych przy zastosowaniu kursów negocjowanych; Koncentracja zaangażowań; Duże ekspozycje; Profil ryzyka rezydualnego; Informacja o wynikach przeglądu limitów ograniczających bank na ryzyko. Informacja zawiera dane o przeterminowaniu portfela kredytowego w podziale na poszczególne okresy i oddziały banku. Kwartałna informacja o strukturze funduszy własnych oraz poziomie wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyk, poziomie wykorzystania alokowanego kapitału w ramach filiaru I i II, współczynnika wypłacalności uwzględniającego szacowane wymogi w ramach I i II filiaru. Informacja o wynikach testów warunków skrajnych z ryzyk, informacja o wynikach weryfikacji limitów. Informacja o poziomie wskaźników bezpieczeństwa określonych w planie naprawy. Kwartałna informacja o realizacji Planu ekonomiczno - finansowego.
39	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Raport roczny - synteza	Zarząd	do daty Walnego Zebrania Przedstawicieli	R	Raport zawiera krótką charakterystykę Banku, ważniejsze wydarzenia i dokonania z minionego roku oraz kształtowanie się poszczególnych aktywów, pasywów i elementów rachunku wyników w danym przeterminowanym okresie
40	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Plan ekonomiczno finansowy	Rada Nadzorcza	do 31 stycznia	R	Plan zawiera prognozę podstawowych czynników makroekonomicznych mających wpływ na działalność Banku, prognozę poszczególnych składników bilansu i rachunku zysków i strat, projekcję wymogów kapitałowych oraz kierunek działań na dany rok
41	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Pozycja walutowa Banku	Zespół Skarbu	do godz. 9:00	C	Informacja zawiera dane o aktywach i pasywach walutowych banku z podziałem na poszczególne waluty, normy pozycji całkowitej i indywidualnej oraz ich wykorzystanie
42	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	BIZDP	Członek Zarządu, Dyrektorzy, ZOZ	do godz. 10:00	C	Informacja zawiera dane o poziomie funduszy własnych, wartości depozytów, kredytów, lokat międzybankowych, papierach wartościowych, rezerwie obowiązkowej, środkach na rachunkach i w kasach Banku oraz Nadzorcze Miary Płynności
43	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja o poziomie adekwatności kapitałowej	Zarząd	15 dni roboczych	M	Informacja zawiera strukturę i poziom funduszy własnych, wymogi kapitałowe, współczynnik wypłacalności
44	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja wstępna	Zarząd	5 dni roboczych	M	Informacja zawiera rachunek zysków i strat oraz dane o portfelu kredytowym i jego jakości, poziomie rezerw celowych oraz depozytach bieżących i terminowych z podziałem na poszczególne oddziały banku
45	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja o realizacji planu ekonomiczno-finansowego, raport pełny	Zarząd/ Rada Nadzorcza	do 31 stycznia za rok ubiegły	R	Informacja zawiera dane o poziomie realizacji założeń Planu ekonomiczno-finansowego Banku
46	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja z przeglądu strategii zarządzania ryzykiem	Zarząd/ Rada Nadzorcza	31 marca za rok ubiegły	R	Informacja o poziomie aktualności i dostosowania zapisów Strategii zarządzania ryzykiem do skali i charakteru prowadzonej przez Bank działalności. Informacje o ewentualnej konieczności modyfikacji poszczególnych zapisów regulacji.
47	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja z przeglądu systemu zarządzania ryzykiem	Zarząd/ Rada Nadzorcza	31 marca za rok ubiegły	R	Informacja o poziomie aktualności i dostosowania zapisów Instrukcji zarządzania ryzykiem do skali i charakteru prowadzonej przez Bank działalności. Informacje o ewentualnej konieczności modyfikacji poszczególnych zapisów regulacji.
48	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja kwartałna o poziomie narażenie Banku na ryzyko	Rada Nadzorcza	po zatwierdzeniu przez Zarząd Analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku za dany miesiąc	K	Informacja zawiera dane syntetyczne sporządzane na podstawie miesięcznych Informacji ekonomiczno-finansowych w części dotyczącej ryzyka. Informacja zawiera ocenę adekwatności kapitałowej Banku oraz wyniki testu warunków skrajnych z ryzyka kapitałowego, poziom wskaźników bezpieczeństwa określonych w planie naprawy oraz kwartałną informację o realizacji Planu ekonomiczno - finansowego.
49	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja o ilości operacji kasowych w Banku	Zespół Kasowo - Skarbcowy	20 dni roboczych	K	Informacja zawiera liczbę wykonanych operacji kasowych w danym miesiącu z podziałem na poszczególne oddziały operacyjne i kasjerów banku
50	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja o charakterze ilościowym i jakościowym podlegające ujawnieniu zgodnie z Polityką Informacyjną Banku	Zarząd	30 dni od Walnego Zebrania Przedstawicieli	R	Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące celów i zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, stosowania norm ostrożnościowych, funduszy własnych i wymogów kapitałowych, poszczególnych rodzajów ryzyk oraz polityki zmiennych składników wynagrodzeń

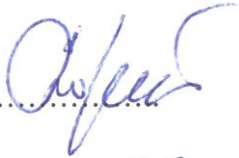

51	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Nadzorcze Miary Płynności	Członek Zarządu	-	C	Informacja zawiera kalkulację Nadzorczych Miar Płynności oraz wielkości składników aktywów i pasywów mających wpływ na poziom wyliczanych miar
52	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja o poziomie zaangażowania w członków Rady Nadzorczej, Zarząd i osoby zajmujące stanowiska kierownicze oraz podmioty powiązane	Oddziały	15 dni roboczych	K	Informacja zawiera poziom zaangażowania w Radę Nadzorczą, Zarząd, Stanowiska Kierownicze i osoby z nimi powiązane w stosunku do funduszy własnych
53	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja o stanie portfela kredytowego Banku (poziomie i strukturze przeterminowania poszczególnych ekspozycji)	Zarząd/DH/ZAK/ZPNI/ZP/ZRN/ZWN/ZAW	5 dni roboczych	M	Informacja o poziomie i strukturze przeterminowania ekspozycji kredytowych
54	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Pogłębiona analiza płynności długoterminowej	Zarząd	-	R	Analiza zawiera informacje o przyjętej strategii, bieżącej sytuacji oraz relacji zachodzących w Banku w zakresie długoterminowego finansowania rynku nieruchomości, ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz zaangażowania w ekspozycje o termiach zapadalności powyżej 10 lat, zawarta w Analizie sytuacji ekonomiczno -finansowej Banku
55	Zespół ds. Ryzyk i Analiz	Informacja o stanie środków w kasach	Członek Zarządu, Zespół Kasowo - Skarbcowy, ZS, ZBBIRO	do godz. 10:00	C	Informacja codzienna o stanie środków w kasach.
56	Zespół Przeglądu Należności i Zabezpieczeń Prawnych	Raport z przeprowadzonego monitoringu sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów o istotnym dla Banku zaangażowaniu	Zarząd	Do końca miesiąca po zakończeniu kwartału	K	Informacje o kredytobiorcach o zaangażowaniu generującym ryzyko dla Banku

Częstotliwość	
C	Informacja codzienna
M	Informacja miesięczna
K	Informacja kwartalna
P	Informacja półroczna
R	Informacja roczna

Oświadczenie Zarządu

Niniejszym Zarząd Banku Spółdzielczego w Brodnicy oświadcza, że ustalenia opisane w Zbiorze informacji podlegających publikacji w ramach polityki informacyjnej Banku są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii działania Banku.

Za Zarząd

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Data	Podpis
	Aleksander Mikołajczak	p.o. Prezes Zarządu	24.04.2018	
	Mirosław Rafało	Wiceprezes Zarządu	24.04.2018	
	Sebastian Urbański	Wiceprezes Zarządu	23.04.2018	
	Grzegorz Głowacki	Członek Zarządu	24.04.2018	
	Leszek Mitura	Członek Zarządu	24.04.2018	